

РЕЗЮМЕТА

на докладите

Международна научна конференция
**Правото в XXI век –
предизвикателства и перспективи**

13 и 14 октомври 2022 г., Ректорат

30th Anniversary of the LAW FACULTY
at the UNIVERSITY OF PLOVDIV

PAPER ABSTRACTS

International Scientific Conference
**The Law in the 21st Century –
Challenges and Perspectives**

13 October and 14 October 2022, University Rectorate

РЕЗЮМЕТА

на докладите

**Международна научна конференция по повод на
30 години от създаването на Юридическия факултет
Пловдив, 13 и 14 октомври 2022 г.**

PAPER ABSTRACTS

**International Scientific Conference
Dedicated to the 30-th Anniversary of the Law Faculty
at the University of Plovdiv
Plovdiv, 13 and 14 October 2022**

**ПЛЕНАРЕН ПАНЕЛ – 13 ОКТОМВРИ /
PLENARY SESSION – 13 OCTOBER**

Ректорат, 6 ауд / Lecture hall 6 at the Rectorate

ЗА СЪЗДАВАНЕТО НА ЮРИДИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ

проф. д-р Емилия Друмева, Пловдивски университет

**ON THE FOUNDATION OF THE LAW FACULTY
OF UNIVERSITY OF PLOVDIV**

Prof. Emilia Drumeva, PhD, University of Plovdiv

**ПРАВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ДНЕС И НЯКОИ
РИМСКОПРАВНИ МОДЕЛИ**

*проф. д-р Малина Новкиришка-Стоянова,
Пловдивски университет*

Изборът на темата е провокиран от приетата наскоро Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“, както и във връзка с едно неотдавнашно изследване за ролята, мястото и значението на фундаменталните правни дисциплини, сред които (все още в България) е и римското право. Тя е част и от отворения дебат за правното образование и неговата реформа в контекста на общото развитие на законодателството в България и в европейски контекст.

Римското правно образование в своето развитие дава много теми за размисъл относно връзката между преподаването, науката и практиката за изграждане на правова държава, каквато в своя античен вариант е съществувала и в Древния Рим. Обединяването на позитивното право със съдебната практика и тълкуването на юриспруденцията и съответното на съвременните изисквания за преподаване на правото могат да се градят на много от полезните модели, създадени от римските *iurisprudentes* и имперските професори, съдии, адвокати и дворцови правни съветници.

Темата е изключително обширна, поради което в изложението само ще бъдат маркирани основните концептуални моменти.

LEGAL EDUCATION TODAY AND SOME ROMAN LEGAL MODELS

Prof. Malina Novkirishka-Stoyanova, D.Sc., University of Plovdiv

The choice of this topic was provoked by the recently adopted bulgarian legislation on the uniform state requirements for the legal education and the professional qualification “lawyer”, as well as in connection with a recent study on the role, place and importance of fundamental legal disciplines, among which (still in Bulgaria) is Roman law. It is also part of the open debate on legal education and its reform in the context of the general development of legislation in Bulgaria and in the European context.

Roman legal education in its development provides many topics for reflection regarding the relationship between teaching, science and practice to build a legal state, as it existed in its ancient context in Ancient Rome. The integration of positive law with jurisprudence, the interpretation of jurisprudence and the teaching of law in accordance with modern requirements can build on many of the useful models created by the Roman *iurisprudentes* and the imperial professors, judges, lawyers and court legal advisers.

The topic is extremely extensive, which is why only the main conceptual points will be highlighted in the presentation.

DE SE QUERI DEBET (HE SHOULD HAVE HIMSELF TO BLAME). „CONTRIBUTORY NEGLIGENCE“ IN TORT LAW

*Prof. Iole Fargnoli, PhD, University of Milan, Italy /
University of Bern, Switzerland*

Roman Law is the founding principle of the whole civilian tradition; it is the very basis of the legal systems of the European continent. This is evident for example in the notion of contributory negligence in civil law. If the damaged person is in any way at fault for causing the loss, the reparation of damage is to compensate and even, if it is possible, to divide into equal parts. This principle appears as a development from an answer that Roman jurists already gave in the barber-case (Digest.9.2.11 pr.).

СЪПРИЧИНЯВАНЕТО НА ВРЕДИ ОТ ПОСТРАДАЛИЯ В ДЕЛИКТНОТО ПРАВО

*проф. д-р Йоле Фарньоли, Университет на Милано, Италия/
Бернски университет, Швейцария*

Римското право е основополагащо за цялата цивилистична традиция, то е фундаментът на правните системи на европейския континент. Това е показателно например по отношение на понятието за съпричиняване на вредите от пострадалия в гражданското право. Ако пострадалият по какъвто и да е начин е виновен за причиняването на вредите, обезщетението за претърпените вреди следва да се намали, дори ако е възможно – да се раздели поравно. Този принцип се появява като развитие на отговор, който римските юристи вече са дали в случая с бръснаря (Дигести, 9.2.11.)

ESCALATION AND EXPANSION: FUNDAMENTAL CHALLENGES TO INTERNATIONAL CRIMINAL LAW

Prof. Gerhard FIOILKA, PhD, University of Fribourg, Switzerland

Today, in addition to the question of effectiveness, International Criminal Law is confronted to fundamental challenges that might determine or undermine its functionality and its legitimacy in the years to come.

In recent years, International Criminal Law has been subject to rhetorical escalation. In political and also in armed conflict the term of Genocide has become an instrument to discredit opponents or to emphasize the importance of situations. However, the inflationary and emotionalised use of the term brings about a serious risk of blurring the notion of Genocide on one hand and of understating the importance of other categories of crimes such as war crimes and crimes against humanity.

Furthermore, there are political initiatives for expansion of International Criminal Law. The most prominent example nowadays is the endeavour of extending the scope of application of the Rome Statute to a new crime of “Ecocide”. However, the inclusion of new crimes with unclear definitions might entail serious risks for the acceptance and legitimacy of International Criminal Law in the international sphere as a whole, as it may be seen as an instrument of judicial activism and moral entrepreneurship.

ЕСКАЛАЦИЯТА И РАЗШИРЯВАНЕТО – ФУНДАМЕНТАЛНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ЗА МЕЖДУНАРОДНОТО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО

проф. д-р Герхард Фиолка, Университет на Фрибург, Швейцария

Днес, в допълнение по въпроса за ефективността, международното наказателно право (МНП) се сблъсква с фундаментални предизвикателства, които могат да определят или блокират неговото действие и легитимност за в бъдеще.

През последните години МНП беше тема с ескалираща реторика. В политически, а също и във въоръжени конфликти, терминът „геноцид“ стана инструмент за дискредитиране на опонента, както и за подчертаване важността на ситуацията. Все пак, прекалената и емоционална употреба на термина допринася за сериозния риск от замъгляване на понятието за геноцид от една страна, както и за разбирането на важността на другите категории от престъпления като военните престъпления и престъпленията против човечеството.

По-нататък, има политически инициативи за разширяване на обхвата на МНП. Най-забележимият пример от наши дни е усилието да се разшири приложното поле на Римския статут с добавяне на новото престъпление *екоцид*. Все пак, включването на нови престъпления с неясни определения крие сериозни рискове за приемането и легитимността на МНП в международната сфера като цяло, доколкото в него може да се съзре инструмент на съдебния активизъм или морално предприемачество.

ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА БЪЛГАРСКОТО ПРАВО

доц. д-р Красен Стойчев, Пловдивски университет

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF BULGARIAN LAW

Assoc. Prof. Krassen Stoichev, D.Sc., University of Plovdiv

**Тематични панели на 14 октомври/
Thematic panels on 14 October**

**Регистрация 9,30 / начало 10 часа
Registration 9,30 / Start 10 AM Sofia Time**

**ПАНЕЛ „ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ НА ПРАВОТО“/
PANEL THEORY AND HISTORY OF LAW**

**РОМАНТИЗМЪТ КАТО ФИЛОСОФСКО ОСНОВАНИЕ ЗА
СЪЗДАВАНЕТО НА ИСТОРИЧЕСКАТА ПРАВНА ШКОЛА**

адв. Пламен Калев

Винаги през вековете философията е оказвала влияние върху развитието на правната мисъл. На основата на философските тежнени-ния в отделните исторически епохи от развитието на социума са създавани конкретните учения търсеци същността на правото. Изк-лючение от тази тенденция не прави Историческата правна школа. В текста на доклада се представя значението на философското направ-ление на Романтизма за създаването и развитието на Историческата правна школа. Изведени са изводи, че всеки от представите на тази правна школа формира своите възгледи в духа на романтизма, като последният по-скоро се възпитава отколкото изучава.

**ROMANTICISM AS A PHILOSOPHICAL BASIS FOR THE
CREATION OF THE HISTORICAL LAW SCHOOL**

Plamen Kalev, attorney

Throughout the centuries, philosophy has always influenced the development of legal thought. On the basis of the philosophical aspi-rations in the individual historical epochs of the development of the society, the specific teachings searching for the essence of law were created. The Historical Law School is no exception to this trend. The text of the report presents the importance of the philosophical direc-tion of Romanticism for the creation and development of the Histori-cal Law School. It is concluded that each of the ideas of this legal school formed its views in the spirit of romanticism, the latter being rather educated than studied.

ОТНОСНО ЗАКОНА ЗА ГРАЖДАНСКОТО СЪДОПРОИЗВОДСТВО ОТ 1892 Г.

гл. ас. д-р Десислава Стоянкова, ПУ

През 1892 год. се приема Закон за гражданското съдопроизводство, за да бъдат защитени накърнените граждански права в новите икономически и социални условия. ЗГС се характеризира с краткост и яснота на формулировките.

ON THE CIVIL PROCEDURE ACT OF 1892

Assist. Prof. Desislava Stoyankova, PhD, University of Plovdiv

In 1892, the Civil Procedure Act came into force in order to protect the civil rights in the new economic and social conditions. The regulation is characterized by brevity, clarity of wording and has a positive influence of the rules of the procedural system.

ПРАВОТО КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА РЕШАВАНЕ НА КОНФЛИКТИ – ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА МЕДИАЦИЯ В ПОЛЗА НА ОБЩЕСТВОТО

доц. д-р Петя Неделева, Пловдивски университет

Огромният брой новообразувани дела в големите съдилища, натискът върху съдебната система, дългият процес до съдебното решение, липсата на удовлетвореност показват необходимостта от прилагането на алтернативни способи за решаване на конфликти. Един такъв изпитан способ е медиацията, която има свои корени в българската правораздавателна традиция. В доклада ще бъдат разгледани особеностите на медиацията, нейните принципи и приложно поле. Ще бъде проследена идеята за задължителна медиация, като и ползите от нея за съдебната система и за обществото като цяло.

LAW AS A TOOL FOR CONFLICT RESOLUTION – MANDATORY MEDIATION FOR THE BENEFIT OF SOCIETY

Assoc. Prof. Petya Nedeleva, PhD, University of Plovdiv

The huge number of new cases in the big courts, the pressure on the judicial system, the long process of rendering a decision, the lack of satisfaction show the need for the application of alternative methods for solving conflicts. One such tried-and-tested method is media-

tion, which has its roots in the Bulgarian judicial tradition. The report will examine the features of mediation, its principles and field of application. The idea of mandatory mediation will be explored, as well as its benefits to the judicial system and to society as a whole.

ПЕРСПЕКТИВАТА НА ИЗВЪНСЪДЕБНОТО РЕШАВАНЕ НА СПОРОВЕ В РЕПУБЛИКА АРМЕНИЯ

докт. Мария Овсепян, Институт за държавата и правото

Модернизацията на съвременното право получава нов подтик през XXI и съобразно с европейските изисквания за добра администрация, като с разширяването на бизнес възможностите естествено ще се проявят и нови форми на извънсъдебните средства за решаване на спорове. Сред тях интерес представлява перспективата на конституционното уреждане на института на омбудсмана в Република Армения, развитието на частния търговски арбитраж и превръщането на медиацията в задължителна фаза на съдопроизводството.

THE PERSPECTIVE OF OUT-OF-COURT DISPUTE RESOLUTION IN THE REPUBLIC OF ARMENIA

Maria Ovsepyan, PhD Student, Institute for State and Law

The modernization of contemporary law receives a new impetus in the XXI and in accordance with the European requirements for good administration, and with the expansion of business opportunities, new forms of extrajudicial dispute resolution will naturally appear. Among them, the perspective of the constitutional settlement of the institution of the ombudsman in the Republic of Armenia, the development of private commercial arbitration and the transformation of mediation into a mandatory phase of court proceedings are of interest.

ЧОВЕШКОТО БЛАГОСЪСТОЯНИЕ И СОЦИАЛНО – ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПРАВА – КОРЕЛАЦИИ

докт. Златка Вълева, Пловдивски университет

Човешкото благосъстояние отразява нивото на социално-икономическото, физическото, психическото и духовното състояние на обществото или на отделния индивид. То се определя като позитивна качествена характеристика на живота на хората,

като равнище на удовлетворение или полезност на членовете от обществото. Социално икономическите права от своя страна са израз на ангажираността на държавата да създаде благоприятна среда, на нейната активна позиция да осигури национална концепция. Те са в основата на регулирането на отношенията между хората в обществото, а едновременно с това допринасят и до образуването на възможно най-добрите условия за развитието на всеки отделен човек.

HUMAN WELL-BEING AND SOCIO-ECONOMIC RIGHTS – CORRELATIONS

Zlatka Valeva, PhD Student, University of Plovdiv

Human well-being reflects the level of socio-economic, physical, mental and spiritual condition of the society or of the individual. It is defined as a positive qualitative characteristic of people's lives, such as the level of satisfaction or usefulness of members of society. Socio-economic rights, on the other hand, are an expression of the state's commitment to create a favorable environment, in its active position to ensure a national concept. They are the basis of the regulation of relations between people in society, and at the same time they contribute to the formation of the best possible conditions for the development of each individual.

РОЛЯТА НА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА НОРМАТИВНИТЕ АКТОВЕ В ПРАВНАТА НИ СИСТЕМА

докт. Кирил Илчев, Пловдивски университет

В последните години сме свидетели на постоянна променливост, придружена с високи нива на несигурност и непредвидимост, което неизбежно дава отражение и върху правната ни действителност. Такъв тип процеси трябва да бъдат контролирани чрез активни действия, като се търсят решения, не само за редуциране на негативите резултати, необходимо е да се обърне поглед и към възможностите, които сме способни и готови да извлечем от това, което ни предлага тази непрекъснато променяща се среда.

За тази цел са ни необходими всички възможни инструменти и техники, както и тяхното съчетаване. Основно място да се случи това и решение в такава обстановка е правото. Аргументите за

това откриваме в неговата нормативна природа и заложените в него принципи, за които е характерен стремежът към ред, хармония, сигурност, предвидимост в правната ни система и обществените отношения като цяло. Условно можем да твърдим, че то не е затворено в себе си, а взаимодейства с другите социални системи и възприема полезни решения от тях. Пример за това е институтът на оценка на въздействието на нормативните актове, който от политически инструмент, с подчертано икономически нюанси, чрез институционализирането си става юридически инструмент, подпомагащ правотворческия процес и от тук – работата на правната ни система.

THE ROLE OF IMPACT ASSESSMENT OF REGULATIONS IN OUR LEGAL SYSTEM.

Kiril Ilchev, PhD Student, University of Plovdiv

In recent years, we have witnessed constant volatility, a characteristic of the development of the world, but accompanied by high levels of uncertainty and unpredictability, which inevitably has an impact on our legal reality. This type of processes needs to be controlled through active actions, seeking solutions not only to reduce the negative results, but also to look at the opportunities we are able to derive from what this dynamic environment offers to us.

For this purpose, we need all possible tools and techniques, and their combination. The main place and solution for this, in such circumstances, is the law. The arguments for this can be found in its normative nature and the principles enshrined in it, which are characterized by the striving for order, harmony, legal security and predictability in our legal system and social relations in general. Conventionally, we can argue that it is not closed in on itself, but interacts with other social systems and adopts useful solutions from them. An example is the institute of impact assessment of regulation, which, from a political instrument, with emphasized economic nuances, through its institutionalization becomes a legal instrument, supporting the law-making process and hence the work of our legal system.

**ПРОБЛЕМЪТ ЗА ЮРИДИЧЕСКОТО ОБОСНОВАВАНЕ
И ЮРИДИЧЕСКИЯТ МЕТОД В СЪВРЕМЕННАТА ТЕОРИЯ
НА ПРАВОТО**

гл. ас. д-р Димитър Ханев, Пловдивски университет

От епистемологична гледна точка идеята за юридическия метод и идеята за юридическото обосноваване са неразривно свързани в един цялостен логос, чието значение става все по-актуално в последните десетилетия. В статията се прави опит за изследване на неговото теоретично, доктринално и институционално отражение в съвременната теория на правото.

**THE PROBLEM OF LEGAL REASONING AND LEGAL
METHOD IN THE CONTEMPORARY THEORY OF LAW**

Assist. Prof. Dimitar Hanev, PhD, University of Plovdiv

From an epistemological point of view, the idea of legal method and the idea of legal reasoning are inextricably linked in a single log-
os, the meaning of which has become more and more relevant in re-
cent decades. The paper attempts to study the theoretical, doctrinal
and institutional reflection of this log-
os in the modern theory of law.

**ПАНЕЛ „ПУБЛИЧНОПРАВНИ НАУКИ“/
PANEL “PUBLIC LAW SCIENCES”**

ЗА ПУБЛИЧНОТО ПРАВО В XXI ВЕК

проф. д-р Мария Славова, Софийски университет

Публичното право обхваща правните отрасли, които регулират властническите правоотношения между държавата и нейните органи, и гражданите и техните организации. Тези отношения на неравнопоставеност се легитимират със защитата на обществения интерес, с публични средства. Перспективата на властническите правоотношения се деформира в дигиталния калейдоскоп на виртуалния социум. Разграничението на правото на публично и частно се обезсмисля от положението на държавата в корпоративното наднационално общуване и размиването на разделението на властите. Автономията на гражданското общество спрямо държавата изменя позицията на публичното право на гарант на държавния монопол и на ненадежден защитник на индивидуалната сигурност.

ABOUT PUBLIC LAW IN XXI CENTURY

Prof. Maria Slavova, PhD, Sofia University

Public law encompasses legal branches that regulate power relations between the state and its bodies, and citizens and their organizations. These relations of inequality are legitimized by the protection of the public interest, with public means. The perspective of power relations is deformed in the digital kaleidoscope of the virtual society. The distinction between public and private law is rendered meaningless by the position of the state incorporate supranational communication and the blurring of the separation of powers. The autonomy of civil society changes the position of public law as guarantor of the state monopoly and of an unreliable defender of individual security.

НАЦИОНАЛНАТА ДЪРЖАВА В ПРОМЕНЯЩИЯ СЕ СВЯТ

професор, д.н. Веселин Цанков, БСУ и ПУ

Роля на национализма и на националната държава днес. Идва ли ерата на постнационализма? Етнокултурна принадлежност и национализъм. Национализъм и политико-културни аспекти на демокрацията.

NATIONAL STATE IN THE CHANGING WORLD

Prof. Veselin Tsankov, D.Sc., University of Plovdiv

The role of nationalism and the national state today. Is the era of post-nationalism coming? Ethno cultural affiliation and nationalism. Nationalism and political and cultural aspects of democracy.

ОТНОСНО ПРОМЯНАТА ВЪВ ФОРМАТА НА ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ НА БЪЛГАРИЯ

доц. д-р Христо Паунов, Пловдивски университет

Формата на държавата е моделът на организацията и осъществяването на публичната власт. Тя може да се определи като начин на интегриране на държавоформиращите елементи (територия, народ и власт) в цялостно устройство на държавата, в резултат на което тя придобива свой специфичен облик. Формата на държавата може да се определи като конституционноправният ред в държавата. Класическото деление на формите на държавата ги подразделя на две основни категории – форми на държавно устройство и форми на държавно управление. В настоящия доклад ще бъде разгледана формата на държавно управление в България с нейните специфики и характерни особености. Ще бъде представен и механизмът, по който може да се извършват промени във формата на държавно управление съгласно съвременния конституционен модел в България.

THE CHANGE IN THE FORM OF GOVERNMENT OF BULGARIA

Assoc. Prof. Hristo Paunov, PhD, University of Plovdiv

The form of the state is the model of the organization and the realization of public authority. It can be defined as a way of integrating the state-forming elements (territory, people and power) into a complete device of the state, as a result of which it acquires its own specific appearance. The form of the state can be defined as the constitutional law order in the state. The classic division of the forms of the state divides them into two main categories – forms of state organization and forms of government. This report will examine the form of government in the Republic of Bulgaria with its specifics and characteristics. The mechanism by which changes in the form of state government can be made according to the modern constitutional model in Bulgaria will also be presented.

КОМПЕТЕНТНОСТ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ СЪДИЛИЩА

проф. д-р Дарина Зиновиева, Пловдивски университет

В статията се прави анализ на компетентността на административните съдилища в България, като се разглежда обсега на подведомственост на видовете дела в три етапа според съответството с три конституции, вкл. сега действащата. На фокус е актуален проблем, предмет на дело № 1 от 2022 г. на Конституционния съд на България.

COMPETENCE OF ADMINISTRATIVE COURTS

Prof. Darina Zinovieva, PhD, University of Plovdiv

The article analyzes the competence of the administrative courts in Bulgaria, considering the scope of jurisdiction of the types of cases in three stages according to compliance with three constitutions, incl. the current one. On the focus is put an actual problem, the subject of case No. 1 of 2022 of the Constitutional Court of the Republic of Bulgaria.

CYBER ATTACKS IN ALBANIA, THE IMPACT ON NATIONAL SECURITY AND CITIZENS' PRIVACY

Dr Oljana HOXHAJ, „Ismail Qemali“ University, Vlorë, Albania

During the last year, Albania was threatened with a serious risk from cyber attacks, putting essential elements of national security into question. The more the Albanian society advances in terms of information and communication technology, the more it is exposed to threats in computer systems, which publish sensitive data in an unauthorized manner, undermining national security. Legal mechanisms are often insufficient to prevent the phenomenon, since unlike other crimes, cyber attacks are more sophisticated, require special technical knowledge and transcend national geographic borders. Thus, such crimes are more difficult to trace and detect by local state institutions. In the framework of the harmonization of internal legislation with the *acquis* communitaries, Albania has taken important steps in the ratification of the Budapest Convention on cybercrime, adapting the criminal legislation in accordance with the provisions of the convention, as well as drawing up a national strategy for cyber security. The consecutive cyber attacks affecting Albania from July to September 2022 were

aimed at exposing the sensitive data of Albanian citizens against financial benefits. Consequently, the only government portal for the provision of online services in Albania, E-Albania, suspended its activity for several days. An important part of the personal data of Albanian citizens was distributed on the website Homeland Justice, created by Iranian hackers, who accepted the authority of the attacks in Albania. The consequences of the intensification of attacks were clearly reflected in September, when national security was compromised by the publication of camera images at border points and at the airport. Regardless of the measures taken by the state authorities, this situation in Albania produced public uncertainty and demonstrated the insufficiency of infrastructural and human capacities to respond in time to cybercrime. The paper aims to address the importance of cyber security, as a complex system that protects the privacy of individuals and classified information. In this framework, the safe cyberspace requires genuine commitment to the implementation of the most secure networks, regardless of the cost.

КИБЕРАТАКИТЕ В АЛБАНИЯ, ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ И НЕПРИКОСНОВЕНОСТТА НА ГРАЖДАНИТЕ

д-р Олиана Хохай, Университет на Вльора, Албания

През последната година Албания беше застрашена от сериозен риск от кибератаки, поставяйки под въпрос основни елементи на националната сигурност. Колкото повече албанското общество напредва по отношение на информационните и комуникационни технологии, толкова повече то е изложено на заплахи в тези системи, с които биха могли да се публикуват чувствителни данни по неоторизиран начин, подкопавайки националната сигурност. Правните механизми често са недостатъчни за предотвратяване на явлението, тъй като за разлика от други престъпления, кибератаките са по-сложни, изискват специални технически познания и надхвърлят националните географски граници. Така подобни престъпления са по-трудни за проследяване и разкриване от местните държавни институции. В рамките на хармонизирането на вътрешното законодателство с достиженията на общностното право, Албания предприе важни стъпки за ратифицирането на Будапещенс-

ката конвенция за киберпрестъпността, адаптирането на наказателното законодателство в съответствие с разпоредбите на конвенцията, както и изготвянето на национална стратегия за киберсигурност. Последователните кибератаки, засягащи Албания от юли до септември 2022 г., бяха насочени към публикуване на чувствителни данни на албански граждани срещу финансови облаги. Вследствие на това единственият правителствен портал за предоставяне на онлайн услуги в Албания, E-Albania, спря дейността си за няколко дни. Важна част от личните данни на албански граждани бяха разпространени на уебсайта Homeland Justice, създаден от ирански хакери, които поеха отговорност за атаките в Албания. Последствията от засилването на атаките бяха ясно отразени през септември, когато националната сигурност беше компрометирана от публикуването на изображения от камери на граничните пунктове и на летището. Независимо от мерките, предприети от държавните органи, тази ситуация в Албания породила обществена несигурност и демонстрира недостатъчността на инфраструктурния и човешкия капацитет за навременна реакция на киберпрестъпленията. Докладът има за цел да разгледа значението на киберсигурността като сложна система, която защитава поверителността на лицата и класифицираната информация. В тази рамка безопасното киберпространство изисква истински ангажимент за внедряването на най-сигурните онлайн мрежи, независимо от цената.

АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗВАНЕ В ИЗБОРНИЯ ПРОЦЕС – ПРОБЛЕМИ И РЕШЕНИЯ

докторант Иван Кърчев, Пловдивски университет

Произвеждането на избори неминуемо е свързано и със спазване на правилата за установяване на административни нарушения и налагане на наказания. Изборният кодекс определя правомощията на различни органи и институции, които могат да реализират административнонаказателна отговорност. Докладът изследва актуални проблеми при установяването на административни нарушения и налагането на наказания. Чрез критичен преглед на законодателството се цели да се установи дали има специален ред за установяване на административни нарушения и налагане на наказания в изборната материя освен общият, установен в Закона за ад-

министративните нарушения и наказания. Предлагат се и решения на някои практически проблеми, възникнали през последните години, по отношение на започването, провеждането и завършването на процедурата за налагане на административни наказания.

ADMINISTRATIVE PUNISHMENT IN THE ELECTORAL PROCESS – PROBLEMS AND SOLUTIONS

Ivan Karchev, PhD Student, University of Plovdiv

Conducting elections is inevitably related to compliance with the rules establishing administrative violations and the imposition of punishment. The Electoral Code defines the powers of various bodies and institutions that can implement administrative criminal liability. The report examines current problems of the detection of administrative violations and the imposition of punishment. Through a critical review of the legislation, the aim is to establish whether there is a special procedure for establishing of administrative violations and imposing penalties in the electoral matter, apart from the general one established in the Law on Administrative Violations and Punishment. Solution of some practical problems that have arisen in recent years regarding the initiation, conduct and completion of the procedure of imposing administrative punishment is also given.

ПРАВИЛНИКЪТ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ДЕЙНОСТТА НА ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ. ПРАВНА СЪЩНОСТ И ПЕРСПЕКТИВИ

докторант Васил Петров, Пловдивски университет

Докладът разглежда правната същност на правилника за организацията и дейността на общинския съвет в Република България. Изследвана е правната природа на правилника като подзаконен нормативен акт. Проследено е развитието на правната уредба в Закона за местното самоуправление и местната администрация. Отделено е внимание на практиката на съдилищата по приложение на действащото законодателство и на релевантните разпоредби от Европейската харта за местно самоуправление. Представени са някои перспективи за усъвършенстване на местното самоуправление, чрез създаването в правилниците за организацията и дейността на общинския съвет правна уредба.

**THE MUNICIPAL COUNCIL RULES OF PROCEDURE.
LEGAL NATURE AND PERSPECTIVES**

Vasil Petrov, PhD Student, University of Plovdiv

The report discusses the legal nature of the municipal council rules of procedure in The Republic of Bulgaria. Also the legal nature of The rules of procedure as secondary legislation is studied. The development of the provisions of the Local Self-government and Local Administration Act related to the municipal council rules of procedure is analyzed. Attention has been paid to the case law and the relevant provisions of The European Charter of Local Self-Government. A few perspectives in front of the municipal council rules of procedure that could improve the local self-government are suggested.

**“ПРЕДСЕДАТЕЛСКИЯТ СЪВЕТ“ В ПРАВИЛНИКА
ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА ИДЕЙНОСТТА НА ОБЩИНСКИЯ
СЪВЕТ, НЕГОВИТЕ КОМИСИИ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МУ
С ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ –
АНАЛИЗИ СЪДЕБНА ПРАКТИКА**

докторант Диан Дунев, Пловдивски университет

Настоящият доклад има за цел да изследва и анализира правомощията на общинския съвет за създаване на „Председателски съвет“ със съответните му функции уредени в Правилника за организацията и дейността на органа на местното самоуправление. За целта е направен анализ на съществуващата до момента съдебна практика на административните съдилища и на Върховния административен съд. Разглежда се фигурата на „Председателския съвет“, за която липсва регламентация в ЗМСМА през призмата на изискванията за законосъобразност.

**“THE PRESIDENCY BOARD“ IN THE RULES OF THE ORGA-
NIZATION AND ACTIVITY OF THE MUNICIPAL COUNCIL,
ITS COMMISSIONS AND ITS INTERACTION WITH THE
MUNICIPAL ADMINISTRATION – ANALYSIS AND CASE-LAW**

Dian Dunev, PhD Student, University of Plovdiv

The present report aims to examine and analyze the competences of the Municipal Council to establish “the Presidency Board” with its respective functions regulated in the Rules for the organization and

activity of this local self-government body. For this purpose, an analysis has been made of the existing case-law of the administrative courts and of the Supreme Administrative Court. The figure of “the Presidency Board”, on which there is no regulation in the Local Self-Government and Local Administration Law, is examined through the prism of the requirements for legality.

ПРЯК ДОСТЪП НА ГРАЖДАНИТЕ ДО КОНСТИТУЦИОННО ПРАВОСЪДИЕ – *DE LEGE FERENDA*

доц. д-р Радослава Янкулова, Пловдивски университет

Статията е посветена на въпроса за липсващия институт на конституционната жалба в България. Авторът насочва изследователските усилия към разгръщане на потенциала на българския Конституционен съд в съответствие с утвърдените европейски стандарти, като поддържа аргументирано разбирането за доказаната необходимост от нещо повече в защитата на конституционно прогласените права на гражданите, т.е. за назрялата необходимост от въвеждането на конституционната жалба като действащ правен институт в България. Основният акцент е поставен върху очертаването на контурите на български вариант за конституционна жалба, чието бъдещо инкорпориране в позитивния правен ред, ще позиционира страната редом до държави с традиции в конституционното правосъдие, където този институт е утвърден правен стандарт и по неговото прилагане има натрупана богата юрисдикционна практика.

DIRECT ACCESS OF CITIZENS TO CONSTITUTIONAL JUSTICE – *DE LEGE FERENDA*

Assoc. Prof. Radoslava Yankulova, PhD, University of Plovdiv

The article focuses on the matter of the legal concept of constitutional complaint missing in Bulgaria. The author puts research efforts on employing the potential of the Bulgarian Constitutional Court in line with the established European standards, by providing arguments to maintain the understanding of the proven need for something more in the protection of the citizens' constitutional rights, i.e. for the ripe need to introduce the constitutional complaint as a functioning legal instrument in Bulgaria. The emphasis is put on the outline of a Bulgar-

ian version of a constitutional complaint which, when incorporated in the positive legal order in the future, will position our country right next to countries with traditions in constitutional justice where this legal concept has been established as a legal standard and where there is rich case-law in its application.

ПРАВО НА ДОСТЪП ДО ЗДРАВНА ГРИЖА НА ХОРАТА С РЕДКИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

гл. ас. д-р Антония Илиева, Пловдивски университет

В последното десетилетие на двадесет и първи век, се наблюдава тенденция на рязко повишаване на броя на диагнозите регистрирани в Списъка на редките заболявания в Република България. Тази тенденция извежда на преден план редица съществени въпроси, касаещи наличието на медицинска обезпеченост и познания свързани с тези заболявания, достъпа на пациентите до съвременни методи за лечение и навременно оказване на медицинска помощ. Съществен е проблема и с достъпа до лекарствата-сираци, които най-често се оказват подходящи за овладяване на състоянието на пациента страдащ от подобно заболяване.

RIGHT OF ACCESS TO HEALTH CARE FOR PEOPLE WITH RARE DISEASES

Assist. Prof. Antonia Ilieva, PhD, University of Plovdiv

In the last decade of the twenty-first century, a sharp increase in the number of diagnoses registered in the List of Rare Diseases in The Republic of Bulgaria has been observed. This trend brings to the fore a number of important issues regarding the availability of medical coverage and knowledge related to these diseases, patient access to modern methods of treatment and timely provision of medical assistance. There is also a significant problem with access to orphan medicinal products, which most often turn out to be suitable for controlling the condition of a patient suffering from a similar disease.

MEASURES IMPLEMENTED FOR THE CONSUMER'S HEALTH PROTECTION IN ALBANIA

Dr Belinda Halilaj, „Ismail Qemali“ University, Vlorë, Albania

Measures that aim to protect the consumer's health have continuously been approved and implemented. These measures must not aim

to protect the consumer in general, instead they should also involve the protection of specific groups of consumers .

It is evident that Albania is taking positive steps towards the highest level of consumer protection. Consumer health protection was a concept that was initially articulated after the '90s, considering that in the previous communist regime we only had the interaction between the seller and the buyer, as everything was controlled by the state. Knowing what and where you are buying means protecting your health and that of the other persons around you. The measures undertaken by the Albanian government to protect the consumers have proved to be positive and have impacted the increase of quality and the achievement of safety on what the Albanian consumer has access to in the market. Except the Law on Consumer Protection, a series of other laws have been approved in the area of consumer protection, providing protection for the consumer in specific areas.

МЕРКИ В АЛБАНИЯ, НАСОЧЕНИ КЪМ ОПАЗВАНЕ НА ЗДРАВЕТО НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

д-р Белинда Халилай, Университет на Вльора, Албания

Мерките, насочени към защита на здравето на потребителите, непрекъснато се адаптират и въвеждат в законодателството. Тези мерки не трябва да имат за цел да защитят потребителя като цяло, вместо това те трябва да включват защитата на конкретни групи потребители.

Очевидно е, че Албания предприема положителни стъпки към най-високо ниво на защита на потребителите. Защитата на здравето на потребителите беше концепция, която първоначално беше формулирана в края на 90-те години, като се има предвид, че в предишния комунистически режим бяха познати само взаимоотношенията между продавача и купувача, тъй като всичко беше контролирано от държавата. Да знаете какво и откъде купувате означава да защитите здравето си и това на хората около вас. Мерките, предприети от албанското правителство за защита на потребителите, се оказаха положителни и повлияха върху повишаването на качеството и постигането на безопасност на това, до което албанският потребител има достъп на пазара. Освен Закона за защита на потребителите, в областта на защитата на потреби-

телите са приети редица други закони, осигуряващи защита на потребителя в определени области.

ПРАВНИ АСПЕКТИ НА МЕДИЦИНСКОТО ИЗДЕЛИЕ КАТО ЧАСТ ОТ ПАЦИЕНТСКАТА БЕЗОПАСНОСТ

д-р Емилия Ангелова-Ховагимян, Пловдивски университет

Здравето на човека е едно от най-ценните блага. При определени обстоятелства различни медицински изделия може да му дадат възможност за по-пълноценен живот. Медицинското изделие трябва да отговаря на определени стандарти за безопасност, за да гарантира безопасността и благополучието на пациента. Контролът на медицинските изделия се осъществява от Изпълнителна агенция по лекарствата – част от правомощията на агенцията са да разрешава пускането им на пазара, да контролира тези, които вече са в обращение, както и да спира медицински изделия от употреба.

LEGAL ASPECTS OF THE MEDICAL DEVICE AS A PART OF PATIENT SAFETY

Emilia Hovagimyan, PhD, University of Plovdiv

Personal health is one of the most valuable goods. Under certain circumstances, however, different medical devices can give an opportunity for better living. The medical device has to comply with certain safety standards in order to ensure the safety and well-being of the patient. Control of medical devices is carried out by the Medicines Executive Agency. A part of the agency's power is to permit the offering medical devices on the market, to control those that are in turnover, as well as to ban using medical devices.

ПРАВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОГРАМИ ЗА ЧИСТОТА НА ВЪЗДУХА

д-р Михаела Доцова, Софийски университет

Нормативната уредба определя, че в случаите в които в даден район масата на емиите довеждат до превишване на нормите за замърсители в атмосферния въздух, кметовете на общини разработват, а общинките съвети приемат програми за чистота на въздуха. Програмите имат изключително значение относно осигуря-

ване на чистота на атмосферния въздух, което от своя страна е гаранция за здравословна околна среда и предотвратяване на вредата върху човешкото здраве. В същото време, общинските програми за чистотата на въздуха предизвикват обществен интерес, пряко свързан с това дали мерките са достатъчни, за да осигурят целта, с която се създават програмите.

Специалният закон – Законът за чистота на въздуха определя специален ред за разработване и приемане на програмите, като има изискване спрямо съдържанието на програмите. От съдържанието на програмите се извличат и правните характеристики на същите. Заключение относно правните характеристики определя дали са допустими обжалванията на тези програми. Докладът има за цел да разгледа правните характеристики на общинските програми за чистота на въздуха и да определи тяхната правно-обвързваща стойност.

LEGAL CHARACTERISTICS OF MUNICIPAL CLEAN AIR PROGRAMS

Mihaela Dotsova, PhD, Sofia University

The regulatory framework determines that in cases where the mass of emissions in a given area leads to exceeding the norms for pollutants in the atmospheric air, the mayors of municipalities develop and the municipal councils adopt programs for air cleanliness. The programs are of utmost importance in ensuring the purity of atmospheric air, which in turn is a guarantee of a healthy environment and prevention of harm to human health. At the same time, municipal clean air programs generate public interest directly related to whether the measures are sufficient to ensure the purpose for which the programs were created.

The special law – The Clean Air Law sets a special order for the development and adoption of the programs, with a requirement for the content of the programs. The legal characteristics of the same are also derived from the content of the programs. The conclusion on legal features determines whether appeals of these programs are admissible. The report aims to examine the legal characteristics of municipal clean air programs and determine their legally binding value.

**КАКЪВ ИМЕННО Е ПРАВНИЯТ ИНТЕРЕС
ОТ ОСПОРВАНЕ ПРИ ОРГАНИЗАЦИИТЕ –
ДО КАКВА СТЕПЕН Е ПРЯК И ЛИЧЕН?**

доц. д-р Боян Т. Георгиев, БСУ

Административнопроцесуалният кодекс предвижда широко участие на организациите в различните производства, както пред администрацията, така и в съдебните административни дела. Ролята на организациите може да се определи като водеща спрямо участието на гражданите. Причината е в предмета на административния процес – публичните обществени отношения. Те ще бъдат защитени по най-добрия начин, ако правният интерес се реализира именно чрез организациите на гражданите. По тази причина в Административнопроцесуалния кодекс бе направен опит да се формулира определение за обществена организация. Целта е да се стимулира стремежът на гражданите към сдружаване, с цел защита на публичния им интерес.

**WHAT EXACTLY IS THE LEGAL INTEREST IN CONTESTING
THE ORGANIZATIONS – TO WHAT EXTENT
IS IT DIRECT AND PERSONAL?**

Assoc. Prof. Boyan T. Georgiev, PhD, Burgas Free University

The Administrative Procedure Code provides for the wide participation of organizations in the various proceedings, both before the administration and in judicial administrative cases. The role of organizations can be defined as leading in relation to the participation of citizens. The reason is in the subject of the administrative process – public relations. They will be protected in the best way if the legal interest is realized precisely through the citizens' organizations. Therefore, an attempt was made in the Code of Administrative Procedure to define a public organization. The aim is to stimulate citizens' aspirations for association in order to protect their public interest.

**ИСКЪТ ПО ЧЛЕН 128А ОТ АПК КАТО СУБСИДИАРНО
ПРАВНО СРЕДСТВО ЗА ЗАЩИТА СРЕЩУ НИЩОЖНОСТТА
НА СЪДЕБНИЯ АКТ – РЕШЕНИЕ ИЛИ ОПРЕДЕЛЕНИЕ,
С КОЕТО СЕ ПРЕГРАЖДА ПО-НАТАТЪШНОТО РАЗВИТИЕ
НА ПРОИЗВОДСТВОТО**

докторант Таня Даскалова, Пловдивски университет

Целта на настоящия доклад е изясняване правната същност и очертаване приложното поле на иска по чл.128а от АПК. Искът

по чл.128а от АПК е отделно правно средство за защита срещу нищожността на решения и определения, които преграждат понататъшното развитие на производството. Нищожността представлява тежък порок на съдебния акт, който е свързан с нарушения на изискванията за неговата валидност. Нищожното решение не поражда правни последици, но създава привидност за призна-ти и присъдени права. Когато прецени, че са налице съответните предпоставки, съдът обявява решението за нищожно. Искът за обявяване на нищожност на решения и определения, постановени от административните съдилища и Върховния административен съд, е установителен по своя характер и като такъв не е ограничен със срок. Искът е субсидиарно правно средство за защита срещу нищожността на съдебния акт. Той е допустим, когато въпросът за нищожността на съдебното решение не е бил предмет на съдебен контрол. Искът по чл.128а от АПК може да бъде определен като извънреден способ за контрол относно валидността на влезли в сила съдебни актове.

**THE CLAIM UNDER ARTICLE 128A OF ADMINISTRATIVE
PROCEDURE CODE AS A SUBSIDIARY LEGAL REMEDY
AGAINST THE NULLITY OF THE JUDICIAL ACT –
A DECISION OR A RULING, BARRING THE FURTHER
DEVELOPMENT OF PROCEEDINGS**

Tanya Daskalova, PhD student, University of Plovdiv

The purpose of this paper is to clarify the legal nature and outline the field of application of the claim under Article 128a of Administrative Procedure Code. The claim under Article 128a is a particular legal remedy against the nullity of decisions and rulings, barring the further development of proceedings. The nullity is a serious defect of the judicial act, which is related to violations of the requirements for its validity. A void decision does not create legal consequences, but it creates a fictitiousness of acknowledged and awarded rights. When the decision is considered void, the court declares its nullity. The claim for annulment of decisions and rulings, issued by the administrative courts and the Supreme Administrative Court, is declarative by nature and as such is not subjected to deadline. The claim is a subsidiary legal remedy against the nullity of the judicial act. It is admissible when the issue of the nullity of the judgment has not been a subject of

judicial review. The claim under Article 128a may be defined as an extraordinary means of control regarding the validity of legal acts that entered into force.

ФИСКАЛНА ВЛАСТ И ДАНЪЧНО ПРАВОСЪДИЕ

Проф. д-р Иван Г. Стоянов

TAX POWER AND TAX JUDICIARY

Prof. Ivan G. Stoyanov, PHD

ОТГОВОРНОСТ ЗА НАРУШЕНИЯ НА ФИНАНСОВОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

доц. д-р Валентина Голева, Югозападен университет

Формулирайки проблема за отговорността за нарушаване на финансовото законодателство се обособяват два аспекта: първият е свързан с отговор на въпроса – съществува ли или не, понятието нарушение на финансовото законодателство? Вторият касае отговора на въпроса – как се реализира отговорността за финансово нарушение, ако на първия въпрос се отговаря положително? Този проблем се явява достатъчно сложен, защото трябва да се даде отговор на въпроса дали тази отговорност може да се разглежда като една от отговорностите, които традиционно се отграничават в теорията на правото, или има основания за разглеждането на специфичен вид юридическа отговорност – финансово-правна отговорност.

LIABILITY FOR VIOLATION OF FINANCIAL LEGISLATION

Assoc. Prof. Valentina Goleva, PhD, Southwest University

Two aspects are clearly distinguished while formulating the issue of liability for violation of the financial legislation : the first one is related to the answer to the question whether the concept of violation of the financial legislation exists or not ? The second one is related to the answer to the question – how is the liability for financial violations realized, if the answer to the first question is positive? This issue appears to be complex enough, because an answer must be given to the question whether this liability can be considered as one of the liabilities traditionally demarcated in the legal theory, or there are grounds for considering a specific type of legal liability – financial and legal liability.

**ПАНЕЛ „ГРАЖДАНСКОПРАВНИ НАУКИ“ /
PANEL ON CIVIL LAW SCIENCES**

Провеждане на 14 октомври 2022 / 14 October 2022

**ФОРМИ НА НЕДЕЙСТВИТЕЛНОСТТА НА
ГРАЖДАНСКОПРАВНИТЕ СДЕЛКИ И ТЯХНАТА
КВАЛИФИКАЦИЯ В СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА**

*чл. кор. на БАН, проф. д.ю.н. ИВАН РУСЧЕВ,
Софийски университет*

В доклада се разглеждат отделните форми на недействителност – както типичните, уредени в глава Втора, б. “в” на ЗЗД, нищожност и унищожаемост, така и особените случаи – частична, „висяща действителност“ и „висяща недействителност“, както и непротивопоставимостта, условно означавана като относителна „недействителност“. Представа се опит те да бъдат изведени от законовите текстове, които не ги квалифицират по определен начин, в контекста на тяхното разграничаване. Специално внимание е обърнато на задължителната съдебна практика, която показва тенденция към еднообразното квалифициране на различните случаи. С това критично разглеждане на отделните хипотези от гледна точка на закона, доктрината и практиката на ВКС се осигурява точното прилагане на закона и развитието на правото, които чл. 280, ал.1, т.3 ГПК вмения в задължение на ВКС да прави.

**FORMS OF INVALIDITY OF CIVIL TRANSACTIONS
AND THEIR QUALIFICATION IN JUDICIAL PRACTICE**

*Prof. IVAN RUSCHEV, D. Sc., Sofia University,
Corresponding Member of BAS*

The report examines the individual forms of invalidity – both the typical ones regulated in Chapter Two, „с“ of the Law of Obligations: nullity and annulability, as well as the special cases – partial, „suspending validity“ and „suspending invalidity“, as well as opposability, sometimes denoted as „relative invalidity“. An attempt is presented to derive them from the legal texts, which do not qualify them in a certain way, in the context of their distinction. Special attention is paid to the mandatory judicial practice, which shows a tendency towards the uniform qualification of

different cases. With this critical examination of the individual hypotheses from the point of view of the law, the doctrine and the practice of the Supreme Court, the exact application of the law and the development of the law, which Art. 280, paragraph 1, item 3 of the Code of Civil Procedure imposes an obligation on the Supreme Court to do.

ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА КРАЙНАТА НУЖДА (ОТ СРЕДНИТЕ ВЕКОВЕ ДО ГРАЖДАНСКИТЕ КОДИФИКАЦИИ)

докт. Теодор Пещерски, Пловдивски университет

С преоткриването на *Corpus iuris civilis* от болонските глосатори в началото на XII век, по-точно – на двата императорски рескрипта С.4.44.2 и С.4.44.8, започва процесът по същинското развитие на института на крайната нужда, именуван от тях като *laesio enormis* (чрезмерна повреда). Неговото ограничено приложно поле е единствено в полза на продавача при продажбата на земя със съществено отклонение от справедливата цена. В резултат на дейността на средновековните юристи то претърпява значително разширение в няколко направления – по вида на сделката, както и по отношение нейния обект и страни. Наред с установяването на практически действаща защитна мярка, приложима за почти всички видове комутативни договори и начинът на определянето на „справедливата“ цена, паралелно канонистите и теолозите от епохата на средните векове се опитват да изградят собствена теория, отговаряйки на въпроса защо мярката следва да се предостави. Съществена роля в този процес играе отрицателното отношение на Църквата и най-вече – размишленията на Св. Тома Аквински спрямо продажбата на вещи на цена, по-висока от тяхната стойност, лихварството и търговците. Теорията за справедливата цена продължава своя живот до началото на XIX в., когато Великата френска революция, икономическият либерализъм, *invicem se circumscribere* (римският текст за взаимното надхитряне) и философията на *laissez faire* отхвърлят многобройните ограничения на принципа на свободата на договарянето. Въпреки това, дори след смъртта на *laesio enormis* това не означава нейния край, тъй като въпросът за защитата на икономически по-слабата страна продължава да стои. Гражданските кодификации от XIX и XX в., които включват неговото разрешение в своето съдържание, се разделят на две категории.

HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE GROSS DISPARITY (FROM THE MIDDLE AGES TO THE CIVIL CODIFICATIONS)

Teodor Peshterski, PhD Student, University of Plovdiv

With the rediscovery of the *Corpus iuris civilis* by the Bolognese glossators at the beginning of the twelfth century, and more precisely – of the two imperial rescripts C.4.44.2 and C.4.44.8, begins the process of the actual development of the institute of gross disparity, named by them as *laesio enormis*.

Its limited field of application is only for the benefit of the seller in the sale of land at a notable deviation from the fair price. As a result of the activity of medieval jurists it underwent a significant expansion in several directions – in terms of the type of transaction, as well as in relation to its object and parties. Along with the establishment of a practical remedy applicable to almost all types of commutative contracts and the method of determining the “fair” price, in parallel, the canonists and theologians of the Middle Ages tried to build their own theory, answering the question – why the remedy should be provided? An essential role in this process is played by the negative attitude of the Church and especially the reflections of St. Thomas Aquinas against the sale of things at a price higher than their value, usury and the merchants. The theory of the fair price continued its life until the beginning of the 19th century, when the Great French Revolution, economic liberalism, *invicem se circumscribere* (the Roman text for mutual outwitting) and the philosophy of *laissez faire* rejected the numerous limits of the principle of freedom of contract. However, even after the death of *laesio enormis* this does not mean its end, as the question of protecting the economically weaker party still stands. The civil codifications of the 19th and 20th centuries, which include its resolutions in their content, are divided into two categories.

ГРАЖДАНСКОПРАВНИ АСПЕКТИ НА КРИПТОВАЛУТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

гл. ас. д-р Йорданка Нонева-Златкова, Югозападен университет

Развитието на правото е изправено пред множество предизвикателства, едно от които е създаването и апробирането на новите информационни и комуникационни технологии. Същевременно правото трябва бързо да реагира с набор от легитимни средства за

правна регламентация с цел осигуряване на правна сигурност в обществените отношения. Криптовалутите са едно такова проявление на бързо развиващите се технологии, което навлиза в гражданския оборот с все по-бързи темпове. Това предполага изясняването на понятието „криптовалута“, сравнявайки го със съществуващите вече хилядолетия фиатни пари. Докладът цели да разгледа различните гражданскоправни аспекти на криптовалутите в Република България, които имат значение за гражданското право. Наред с това докладът разглежда възможни хипотези на практическо приложение с важно значение за развитието на правото.

CIVIL LAW ASPECTS OF CRYPTO CURRENCIES IN BULGARIA

*Assist. Prof. Yordanka Noneva-Zlatkova, PhD, Southwest
University*

The development of law is faced with many challenges, one of which is the creation and testing of new information and communication technologies. At the same time, the law must quickly react with a set of legitimate means of legal regulation in order to ensure legal certainty in public relations. Cryptocurrencies are one such manifestation of rapidly developing technology that is entering civil turnover at an increasingly rapid pace. This suggests clarifying the concept of “cryptocurrency”, comparing it to the millennia-old fiat money. The report aims to examine the various civil law aspects of cryptocurrencies in the Republic of Bulgaria that are relevant to civil law. In addition, the report examines possible hypotheses of practical application with great importance for the development of law.

ПОНЯТИЕ ЗА СЪСОБСТВЕНОСТ

проф. д-р Венцислав Стоянов, Пловдивски университет

Изследването е посветено на един основен въпрос във вещното право. Поначало на съсобствеността се гледа като на временно явление и законодателството създава редица възможности за нейното прекратяване. Особено категоричен в това отношение е Френският граждански кодекс, който в чл. 815 разпорежда, че никой не може да бъде задължен да остане в съсобственост. Това оптимистично схващане в действителност не се случва толкова лесно.

Основно място в изследването заема изясняването на понятието за съсобственост. Анализирани са редица законодателни решения в различни страни както в сравнителноправен, така и в исторически план. Особено внимание се отделя на становището за съсобствеността на акад. Любен Василев, което макар и да е изолирано, представлява значителен интерес. Това е логично, защото макар въпросът за съсобствеността да е валиден за много правни системи от съществено значение са решенията на българското вещно право и нашата правна теория. Разгледани са и способите за придобиване на съсобственост като и тук акцентът е поставен върху българската правна система. Направени са и необходимите терминологични бележки, за да се отграничи понятието за съсобственост от съпритежание на вещни или други права. В съчинението е засегната и значителна съдебна практика.

ON THE NOTION OF CO-OWNERSHIP

Prof. Ventsislav Stoyanov, PhD, University of Plovdiv

The study analyses this basic notion of real law in comparative and historical perspective. The position of our national doctrine this of the and case law are scrutinized as well.

ТЕНДЕНЦИИ ПРИ РАЗПОРЕЖДАНЕТО И УПРАВЛЕНИЕТО С ДЪРЖАВНА И ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ (ПРЕГЛЕД НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО)

*проф. д-р Люба Г. Панайотова-Чалъкова,
Пловдивски университет*

Действията на разпореждане и на управление с държавна и общинска собственост дават една по-пълна картина за делението на собствеността на публична и частна. Очертават се и възможни перспективи пред бъдещото законодателство като се отчита миналият опит. Характерна черта на правото на публична държавна, съответно на общинска собственост, е най-вече режимът на разпореждане, който я различава от частната държавна, съответно общинска собственост. Важно значение има и режимът на управление на публичната собственост в сравнение с частната собственост на държавата и общините. Въпреки запазените принципни положения при уредбите на действията на разпореждане и на

управление в българското законодателство, след периода на връщане към делението на собствеността на публична и частна се забелязват някои интересни тенденции. Една от тях е все по-очевидното включване на публичната собственост в стопанския оборот и съответното „размиване на границите между публично и частно“ чрез изменения в законите. В основата на тези процеси стоят икономически, политически и социални причини. Бъдещото законодателство трябва да следва линията на търсене на баланс между публично и частно, между това, което трябва да бъде запазено като обществено достояние, и необходимостта от частна собственост за държава и общини. Това е и препоръката към законодателя в тази материя.

TRENDS IN THE DISPOSAL AND MANAGEMENT OF STATE AND MUNICIPAL PROPERTY (REVIEW OF LEGISLATION)

*Prof. Lyuba G. Panayotova – Chalakova, PhD,
University of Plovdiv*

Actions of disposal and management of state and municipal property provide a more complete picture of the division of ownership into public and private. Possible prospects for future legislation are outlined, taking into account past experience. A characteristic feature of the right to public state or public municipal property is above all the disposal regime, which distinguishes it from private state or private municipal property. The mode of management of public property compared to the private property of the state and municipalities is also important. In spite of the preserved principled positions in the regulation of disposal and management actions in Bulgarian legislation after the period of return to the division of ownership into public and private, some interesting trends are also noticeable. One of them is the increasingly obvious inclusion of public property in economic turnover and, accordingly, “blurring the boundaries between public and private” through changes in laws. These processes are based on economic, political and social reasons. Future legislation should follow the line of searching for a balance between public and private, between what should be preserved as public property and the need for private property for the state and municipalities. This is also the recommendation to the legislator in this matter.

**ОТНОСНО ПРАВНОТО ПОЛОЖЕНИЕ НА ТРЕТИ ЛИЦА,
ПРИДОБИЛИ ВЕЩНИ ПРАВА В ХИПОТЕЗА
НА ОТМЕНЕНО КОНСТИТУТИВНО СЪДЕБНО РЕШЕНИЕ
НА ПРАВОДАТЕЛЯ ИМ**

д-р Димо Хаджиев, Пловдивски университет

Предмет на изследване на настоящия доклад е правното положение на трети лица, придобили вещни права в хипотеза на отменено конститутивно съдебно решение на праводателя им. Акцентираща се на начина, чрез който би могла да се разреши конкуренцията на права между молителя в производството за отмяна на влязло в сила конститутивно съдебно решение и третото лице, придобило вещно право от ответника в производството за отмяна. Актуалността на доклада е продиктувана от обстоятелството, че в сега действаща вещноправна уредба не е налице адекватно средство, което да гарантира сигурността в гражданския оборот в разглежданата хипотеза. Коментира се практиката на ВКС по поставения въпрос и становищата по спорни въпроси по предмета на изследване, изложени в правната доктрина.

**ON THE LEGAL STATUS OF THIRD PARTIES WHO
HAVE ACQUIRED REAL RIGHTS IN THE HYPOTHESIS OF AN
ANNULLED CONSTITUTIVE JUDGEMENT OF THEIR GRANTOR**

Dimo Hadzhiev, PhD, University of Plovdiv

The subject of this report's research is the legal position of third parties who have acquired real rights in the hypothesis of an annulled constitutive judgment of their grantor. The report focuses on the level on which the competition of rights between the petitioner in the proceedings for the annulment of a constitutive judgement entered into force and the third part who acquired a real right from defendant in the annulment proceedings could be resolved. The relevance of the report is dictated by the fact that there is no adequate means to guarantee security in the civil turnover in the considered hypothesis in the current real property legislation. The report comments the practice of the Supreme Court and controversial opinions on the subject of research, set forth in the legal doctrine.

**ПРАВНИ, ФИНАНСОВО-ИКОНОМИЧЕСКИ И СЧЕТОВОДНИ
АСПЕКТИ НА ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ**

д-р Пънар Кязим

Интелектуалната собственост се заражда, съществува, функционира и се развива като правна дисциплина и материя. С годините, с промените в света на бизнеса, тя се трансферира в икономическата наука и от юридическата същност на интелектуалната собственост постепенно се формират три аспекта на нейното съществуване – правен, финансово-икономически и счетоводен.

**LEGAL, FINANCIAL-ECONOMIC AND ACCOUNTING
ASPECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY**

Panar Kyazim, PhD

Intellectual property originates, exists, functions and develops as a legal discipline and matter. Over the years, with the changes in the business world, it was transferred to economic science, and three aspects of its existence – legal, financial-economic and accounting – were gradually formed from the legal essence of intellectual property.

DIGITAL DISTRIBUTION AND THE FIRST SALE DOCTRINE

*Dr. Ergysa IKONOMI, „Ismail Qemali“ University, Vlorë,
Albania*

The first sale doctrine (FSD) originated as a rule to preclude the copyright owner's continuous right of distribution. It was applied by the court and later introduced into law as a legal and fair balance between the copyright owner, who ensures the reward for a copy of the work, and the acquirer of the copy, who becomes the owner of that particular copy, having the right to dispose of it without the authorization of the copyright owner. The doctrine was clear and accepted as fair. The digital era brought a severe challenge to the doctrine. The copies of the works are tangible and intangible, they can be sold or communicated to the public easily from a place and at a time individually chosen by them, and the copies are qualitatively understandable. Although the legal efforts to update the laws, the role of the Courts in determining the proper conditions for the FSD application has been pivotal.

The paper addresses the digital distribution of copyrighted copies of the works from the perspective of the U.S courts and CJEU, whose decisions have established the rules of a potential e-FSD.

ДИГИТАЛНАТА ДИСТРИБУЦИЯ И ДОКТРИНАТА ЗА ПЪРВАТА ПРОДАЖБА

д-р Ергиза Икономи, Университет на Вльора, Албания

Доктрината за първа продажба (ДПП) възниква като правило, за да изключи непрекъснатото право на разпространение на титулара на авторските права. Тя бе приложена от съда и по-късно въведена като законен и справедлив баланс между носителя на авторските права, който баланс гарантира възнаграждение за копие от произведението, и между приобретателя на копието, който става собственик на конкретното копие, като има правото да се разпорежда с него без разрешението на титулара на авторските права. Доктрината беше ясна и приета като справедлива. Дигиталната ера постави сериозно предизвикателство пред нея. Копията на произведенията могат да бъдат на хартиен и цифров носител, те могат да бъдат продавани или достъпни за обществото лесно от всяко място и по всяко време, без промени в качеството. Въпреки усилията за адаптиране на законите, ролята на съдилищата при правилното прилагане на ДПП е ключова.

Докладът разглежда дигиталното разпространение на копия на произведенията, защитени с авторски права, от гледна точка на американските съдилища и Съда на Европейския съюз, чиито решения са установили правилата за потенциална е-ДПП.

СИСТЕМИ НА ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ОБЛИГАЦИОННИТЕ ОТНОШЕНИЯ

доц. д-р Красен Стойчев, Пловдивски университет

В доклада се разглеждат основните системи, по които се оформят и подреждат юридическите факти – източник на облигационни отношения.

ON THE SYSTEM OF SOURCES OF OBLIGATIONS

Assoc. Prof. Krassen Stoichev, D.Sc., University of Plovdiv

The subject matter of the report is the system of organization of juristic acts, directed to establishing of obligations.

ЗА УГОВАРЯНЕТО НА ВЕЩНИ ПРАВА ВЪРХУ НЕДВИЖИМИ ИМОТИ ПРИ ДОГОВОРА В ПОЛЗА НА ТРЕТО ЛИЦЕ

докт. Петър Топуров, ИДП при Бан

Докладът ще разгледа въпросът за възможността на договарянето на вещни права с договор в полза на трето лице, ефектите от

подобна договорка и условията, както и необходимостта от законодателни промени с оглед гарантирането на правната сигурност.

ON THE NEGOTIATION OF REAL PROPERTY RIGHTS IN THE CONTRACT IN FAVOR OF A THIRD PARTY

Petar Topurov, PhD Student, Institute for State and Law

The report will consider the issue of the possibility of negotiating real property rights with a contract in favor of a third party, the effects of such a contract, and the need for legislative changes to guarantee legal security.

ПОГЛЕД ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА РАЗВАЛЯНЕТО НА ДОГОВОРИТЕ ПОРАДИ НЕИЗПЪЛНЕНИЕ

гл. ас. д-р Христина Танчева, Софийски университет

Възможността за разваляне на договорите невинаги е била на разположение на кредитора при неизпълнение. През годините правото на разваляне се е утвърдило като удобно средство за защита, като развитието му минава от признаване на възможността за прекратяване само на някои договори и при неизпълнението на отделни задължения – в римското право, през съдебно разваляне – утвърдено през Средновековието като правило при всички синалагматични договори, за да се стигне до преобладаващо едностранно разваляне днес не само у нас, но и в други разглеждани държави. Правилото, конструирано на база на връзката между правата и задълженията по двустранния договор, се формира бавно и предпазливо, защото е един вид отстъпление от трудно утвърдения и ревностно пазен принцип „*pacta sunt servanda*“. Сравнителноправният преглед показва известни различия в уредбата, изграждаща англо-саксонската система, но също и тази на континенталноправната система.

AN OVERVIEW OF THE DEVELOPMENT OF TERMINATION OF CONTRACT DUE TO NON-PERFORMANCE

Assist. Prof. Hristina Tancheva, PhD, Sofia University

The right of contract termination was not always available to the creditor in case of non-performance. Over the years, the termination was established as a convenient means of protection. Its development went from recognizing the possibility of termination only in certain contracts and for non-performance of certain obligations (in Roman law), through judicial

termination (established in the Middle Ages as a rule for all bilateral contracts). Today it arrives at a prevailing unilateral termination today not only in our country, but also in other countries. The rule, constructed on the basis of the relationship between the rights and obligations under the bilateral contract, is formed slowly and cautiously, because it is a kind of withdrawal from the hard-established and jealously guarded principle „*pacta sunt servanda*“. Comparative legal review shows certain differences not only between our national regulation and this of the Anglo-Saxon system, but also among the regulations within the continental legal system.

ОТНОСНО ОТГОВОРНОСТТА ЗА ВРЕДИ СЛЕДСТВИЕ НА ДОПУСНАТО ОБЕЗПЕЧЕНИЕ НА ИСК

гл. ас. д-р Андреан Славчев, Пловдивски университет

Проблемите за отговорността за вреди от допуснато обезпечение не е останал незабелязан от съдебната ни практика. Конкретен случай буди въпроси относно характера на вредата и необходимостта от доказването ѝ. Хипотеза, при която поради допуснато обезпечение собственикът на вещта не е могъл да ползва вещта. Върховният съд възприема тезата, че в този случай е налице винаги увреждане за собственика. Дали е така или следва да се възприеме друг подход е предмет на изследване на доклада.

REGARDING THE LIABILITY FOR DAMAGES AS A RESULT OF ADMITTED SECURITY FOR A CLAIM

Assist. Prof. Andrean Slavchev, PhD, University of Plovdiv

The problems of liability for damage caused by security of a claim have not gone unnoticed by our jurisprudence. A specific case raises questions about the nature of the damage and the need to prove it. A hypothesis in which the owner of the property did not use the property due to security of a claim. The Supreme Court adopted the thesis that in this case there is always damage to the owner. Whether this is the right thesis or whether another approach should be taken is the subject of the report's research.

ДОГОВОР(И) ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЦИФРОВО СЪДЪРЖАНИЕ

доц. д-р Красимир Митев, Пловдивски университет

Докладът е посветен на характеристиката на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и правната им квалифика-

ция. Със Закона за предоставяне на цифрово съдържание, цифрови услуги и продажба на стоки (Обн. ДВ, бр. 23 от 19.03.2021 г., в сила от 01.01.2022) бе създадена нарочна уредба на тези договори. Тя е част от уредбата на договорните отношения между търговци и потребители и носи нейните характерните черти. Законът регулира само отделни аспекти на тези отношения и очаквано не отговаря на въпроса за квалификацията на тези договори. Могат ли да се подведат под нормите за някои от уредените типове договори, или става въпрос за ненаименован договор?

DIGITAL CONTENT CONTRACTS

Assoc. Prof. Krassimir Mitev, PhD, University of Plovdiv

The report deals with the features of digital content contracts. With the Law on digital content and services contracts and sale of goods contracts, which is in force since the beginning of 2022, contracts for provision of digital content are explicitly regulated. Being a part of legislation on consumer contracts the law does not define digital content contracts as a particular type. This feature raises the question whether one is able to subsume digital content contract under standard types (sale, lease, service and work's contracts) or it is a *sui generis* (innominate) contract.

CONSUMER LAW IN THE FACE OF THE CHALLENGES OF THE INTERNET OF THINGS – A EUROPEAN PERSPECTIVE

Katarzyna Biczysko-Pudelko, PhD, University of Opole, Poland

The Internet of Things has changed the way millions of people around the world, including in the European Union, function. Every day, solutions such as smartwatches or „smart“ refrigerators are used to improve the quality of life by a wide range of consumers, often with varying awareness of the risks involved. This raises the question of whether EU law guarantees an adequate model of protection for these consumers to the reality created by the Internet of Things, and not only in the context of the security of their personal data (which has already been discussed more extensively in the legal doctrine), but primarily from the point of view of their cyber security. The purpose of the speech will be to try to answer the above question, which will only be possible on the basis of an analysis of the most important legal acts through the prism of the specifics of the Internet of Things.

ПОТРЕБИТЕЛСКОТО ПРАВО ПРЕД ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА НА ИНТЕРНЕТ НА НЕЩАТА – ЕВРОПЕЙСКА ПЕРСПЕКТИВА

д-р Катаржина Пуделко, Университет на Ополе, Полша

Интернет на нещата промени начина на живот на милиони хора по света, включително и начина на функциониране на Европейския съюз. Всеки ден технологични решения, като например смарт часовници или „умни“ хладилници, се използват за подобряване на качеството на живот от широк кръг потребители, често с различна осведоменост за възможните рискове. Това повдига въпроса дали правото на ЕС гарантира адекватен модел на защита на тези потребители спрямо реалността, създадена от Интернет на нещата, и то не само в контекста на сигурността на личните им данни (който въпрос вече бе обект на обстойно обсъждане в правната доктрина), но преди всичко от гледна точка на тяхната киберсигурност. Изследването цели да се опита да отговори на горния въпрос, което ще бъде възможно само на базата на анализ на най-важните правни актове през призмата на спецификата на Интернет на нещата.

РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКОТО ПОТРЕБИТЕЛСКО ПРАВО ОТ ПОСЛЕДНИТЕ ГОДИНИ

доц. д-р Ангел Шопов, Пловдивски университет

Предлага се обзор на по-важните изменения и допълнения на позитивното българско потребителско право от последните три години.

DEVELOPMENT OF BULGARIAN CONSUMER LAW IN RECENT YEARS

Assoc. Prof. Angel Shopov, PhD, University of Plovdiv

It will be made an overview of the most important amendments and supplementations of the positive Bulgarian consumer law in the recent 3 years.

ПРИМАМВАЩАТА РЕКЛАМА КАТО НЕЛОЯЛНА ТЪРГОВСКА ПРАКТИКА ВЪВ ВРЕМЕ НА ИКОНОМИЧЕСКА КРИЗА

гл. ас. д-р Жана Колева, Пловдивски университет

Докладът разглежда примамващата реклама като нелоялна търговска практика и влиянието, което тя оказва върху потребителите в период на висока инфлация. Изследвани са елементите

от фактическия състав на примамващата реклама. Извършена е преценка на дължимата професионална грижа на търговеца спрямо средния национален потребител и се дава отговор на въпроса дали при използването на тази търговска практика търговецът има задължение за предвиждането на обстоятелства, свързани с икономическа криза.

BAIT ADVERTISING AS UNFAIR COMMERCIAL PRACTICE DURING ECONOMIC CRISIS

Assist. Prof. Zhana Koleva, PhD, University of Plovdiv

The report examines the impact of the bait advertising on consumers as an unfair commercial practice especially in a period of high inflation rate. The essential elements of bait advertising are explored further. The trader's professional diligence is evaluated in relation to the average national consumer. Based on due diligence it is questioned whether by offering products the trader is obliged to take into consideration the circumstances related to an economic crisis.

СРАВНИТЕЛНОПРАВНИ БЕЛЕЖКИ ОТНОСНО НЕРАВНОПРАВНИТЕ КЛАУЗИ

докт. Йордан Пангев, Пловдивски университет

Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори дава основата, върху която европейските държави изграждат своята правна рамка, касаеща неравноправните клаузи. Все пак, в уредбите на отделните държави са налице и съществени различия, като би било от полза да се направи сравнение между разрешенията, възприети в националните уредби. Настоящият доклад ще се ограничи със сравнението между българското и германското законодателство.

COMPARATIVE NOTES ON UNFAIR TERMS

Yordan Pangev, PhD Student, University of Plovdiv

Council Directive 93/13/EEC of 5 April 1993 on unfair terms in consumer contracts provides the basis on which the European countries build their legal framework regarding unfair terms. However, there are significant differences in the regulations of the individual countries, and it would be useful to make a comparison between the

solutions adopted in the national regulations. This report will limit itself to the comparison between Bulgarian and German legislation.

**НЯКОИ ПРОБЛЕМИ НА ЗДРАВНОТО (МЕДИЦИНСКО)
ЗАСТРАХОВАНЕ С АКЦЕНТ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА
МЕДИЦИНСКА ЗАСТРАХОВКА НА ЧУЖДЕНЦИ,
ПРЕБИВАВАЩИ В БЪЛГАРИЯ**

проф. д-р Поля Голева

Финансирането на медицинските услуги е основен въпрос на здравеопазването у нас. Заплащането на медицинските дейности е централизирано в Националната здравноосигурителна каса. Годици наред възприетият модел за финансиране на здравната система показва недостатъци и води до сериозни критики. Малко внимание обаче се отделя на застраховането като важно финансово средство за обезпечаване на икономическото състояние на здравеопазването. Настоящата статия ще се опита да разкрие основните моменти в правната уредба на здравното (медицинско) застраховане. Запознаването с неговата същност допринася за разкриване на преимуществата на застраховането като източник на парични средства за покриване на нуждите на здравеопазването у нас.

**SOME PROBLEMS OF HEALTH (MEDICAL) INSURANCE
WITH EMPHASIS ON COMPULSORY MEDICAL INSURANCE
OF FOREIGNERS RESIDING IN BULGARIA**

Prof. Poly Goleva, PhD, University of Plovdiv

The financing of medical services is a major issue of healthcare in our country. Payment for medical activities is centralized in the National Health Insurance Fund. For years, the adopted model for financing the health care system has shown shortcomings and led to serious criticism. However, little attention is paid to insurance as an important financial means of ensuring the economic state of health care. This article will try to reveal the main points in the legal framework of health (medical) insurance. Getting acquainted with its essence contributes to revealing the benefits of insurance as a source of money to cover the needs of health care in our country.

ЗА ОТГОВОРНОСТТА НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА УПРАВИТЕЛНИТЕ ОРГАНИ НА ТЪРГОВСКИ ДРУЖЕСТВА СПРЯМО КРЕДИТОРИТЕ

гл. ас. д-р Александър Александров, Пловдивски университет

Отговорността на управителните органи на търговските дружества традиционно се разглежда в нашата доктрина най-вече като отговорност спрямо самото дружество. В тази насока е и общата правна уредба. Отговорността на управителните органи спрямо кредиторите на дружеството е уредена по-скоро като отделни конкретни фактически състави, в конкретни случаи и доста казуистично. В нашето законодателство липсва обща правна уредба относно отговорността на членовете на управителните органи спрямо кредиторите, каквато се среща в англо-саксонското право, където законодателството в тази насока е най-развито. Докладът анализира нашата правна уредба на отговорността на членовете на управителните органи спрямо кредиторите, като прави и някои съпоставки с чужди законодателства.

ON THE LIABILITY OF THE COMPANY DIRECTORS TO CREDITORS

Assist. Prof. Alexander Alexandrov, PhD, University of Plovdiv

The responsibility of company directors has traditionally been considered in our doctrine primarily as a responsibility to the company. The main legal regulation is in this field. The responsibility of company directors to creditors is regulated rather as separate specific factual provisions, in specific cases and quite casuistically. Our legislation lacks a general legal provisions regarding the liability of company directors to creditors, such as it is found in Anglo-Saxon law, where the legislation in this field is better developed. The report analyzes this part of our legal framework, making some comparisons with foreign legislation.

ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ ДОКУМЕНТИ И ПРАКТИЧЕСКОТО ИМ ПРИЛОЖЕНИЕ ПРИ ДОГОВОРА ЗА ПРЕВОЗ

гл. ас. д-р Десимира Юркова, Югозападен университет

Предмет на настоящата статия представлява приложението на електронните документи при договора за превоз. С развитието на

модерните технологии и дигитализацията на обществото се увеличава и нуждата от използването на електронни документи. В изследването се акцентира върху основните превозни документи, тяхното приложение, правна уредба и възможността им да служат за годно доказателство в гражданския процес.

ON THE ELECTRONIC DOCUMENT AND ITS APPLICATION IN THE CONTRACT OF CARRIAGE

Assist. Prof. Desimira Yurukova, PhD, Southwest University

The subject of this article is the application of the electronic document in the contract of carriage. The development of modern technologies and the digitalization of the society increases the need of use of digital documents. The research focus on basic documents used in the contract of carriage, their practical applications, legal regulation and the opportunity to be a suitable evidence in civil proceedings.

НАЛЕЖАЩИ ПРОМЕНИ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО СТАБИЛИЗАЦИЯ

проф. д-р Григор Григоров, Пловдивски университет

Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година за рамките за превантивно преструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по преструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения въвежда редица нови правила в производството по стабилизация. Докладът анализира необходимите промени, които трябва

PRESSING CHANGES IN STABILISATION PROCEEDINGS

Prof. Grigor Grigorov, PhD, University of Plovdiv

Directive (EU) 2019/1023 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on preventive restructuring frameworks, on discharge of debt and disqualifications, and on measures to increase the efficiency of procedures concerning restructuring, insolvency and discharge of debt introduces a number of new rules in stabilisation proceedings. The report analyzes the necessary changes that should affect

the stabilization proceedings under Part-Fifth of the Commercial Act in order to introduce the provisions of the Directive into our legislation.

ПРИНЦИПИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО СЕМЕЙНО ПРАВО – ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ, ПРАВНА ПРИРОДА И ОТГРАНИЧЕНИЯ

гл. ас. д-р Димитър Топузов, Пловдивски университет

В статията се изследват основните характеристики и правната природа на Принципите на европейското семейно право (ПЕСП, Принципите). Проблемът е актуален поради факта, че Принципите не са добре проучени в българската доктрина и като цяло слабо се познават дори от работещите в сферата на семейното право изследователи и практикуващи юристи. Това не само води до смесване на ПЕСП с други правни категории, но и пречатства възможността значимите функции, които Принципите изпълняват, да намерят реализация. С изследването авторът си поставя задачата да изясни правната природа на Принципите като за целта извежда и анализира определящите за юридическата им същност белези. Въз основа на проведеня анализ Принципите се отнасят към източниците на *soft law* и по-специално към категорията на частните кодификации. В изследването се изяснява и начинът, по който Принципите се съотнасят с правните норми, принципите на правото, доктрината и други сходни по формално юридически белези категории, като се очертават ясни разграничителни линии помежду им.

THE PRINCIPLES OF EUROPEAN FAMILY LAW: MAIN CHARACTERISTICS, LEGAL NATURE AND DEMARCATIONS

Assist. Prof. Dimitar Topuzov, PhD, University of Plovdiv

The article examines the main characteristics and legal nature of the Principles of European Family Law (PEFL, Principles). The problem is topical due to the fact that the Principles are understudied in the Bulgarian doctrine and are generally poorly known even by those researchers and practitioners who work in the field of family law. This does not only lead to mixing the PEFL with other legal categories but also hampers the possibility for the significant functions carried out by the Principles from being realized. By the study the author sets the task to clarify the legal nature of the Principles as to that end he

deducts and analyzes the characteristics that are defining for their legal essence. On the basis of the analysis made the Principles are related to the sources of soft law and, in particular, to the category of private codifications. The study also clarifies the manner in which the Principles are correlated to the legal norms, principles of law, doctrine and other categories similar in terms of their formal juridical characteristics by outlining clear demarcating lines of among them.

ПРЕКРАТЯВАНЕТО НА ДОГОВОРА ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ДЕТЕ В ПРИЕМНО СЕМЕЙСТВО ПРИ ПРЕКРАТЯВАНЕ НА НАСТАНЯВАНЕТО НА ДЕТЕ ИЗВЪН СЕМЕЙСТВОТО

доц. д-р Галина Димитрова, Софийски университет

Статията разглежда въпросите на прекратяване на договора за отглеждане на дете в приемно семейство при прекратяване на настаняването извън семейството. Разгледани са случаите на автоматично прекратяване и на прекратяване по съдебен ред на настаняването и отражението им върху договора за отглеждане на дете в приемно семейство.

TERMINATION OF THE CONTRACT FOR RAISING A CHILD IN A FOSTER FAMILY UPON TERMINATION OF THE PLACEMENT OF A CHILD OUTSIDE THE FAMILY

Assoc. Prof. Galina Dimitrova, PhD, Sofia University

The article deals with the issues of termination of the contract for raising a child in a foster family upon termination of the placement outside the family. The cases of automatic termination and termination by court of the placement and their impact on the contract for raising a child in a foster family are considered.

THE CAPACITY OF INHERIT OF THE ADOPTED CHILD VS THE CONCEIVED CHILD IN ALBANIA

Jonada Zyberaj, PhD, University „Ismael Qemali“, Vlore Albania

In the light of the principle of equality of children, the law promotes the same rights between children regardless of their status as born out of wedlock or as adopted ones. Even though the importance of this principle is not questioned, in some cases the inheritance rights and the capac-

ity to inherit is linked with the moment of conception, excluding so the possibility of their application in the cases of adoption.

Even though the Albanian legislation guarantees the equality between children, some provisions of the inheritance refer in the moment of conception which make them explicitly applicable only in cases of the biological child. The capacity to inherit of the “non-indirect” child of a person, who was alive at the time of the death of the testator, has raised the doctrinal discussion of whether the term “non-direct children” will refer only to biological children or even to adopted ones.

The paper aims at analyzing the capacity to inherit of the adopted child by interpreting the way the above dispositions should be implemented in accordance to the equality principle and by comparing them to other legal systems that have influenced the Albanian legislation

СПОСОБНОСТ ЗА НАСЛЕДЯВАНЕ НА ОСИНОВЕНОТО СПРЯМО ТАЗИ НА ЗАЧЕНАТО ДЕТЕ В АЛБАНИЯ

д-р Йонада Зиберай, Университет на Вльора, Албания

В светлината на принципа за равенство на децата, законът предоставя еднакви права на децата, независимо от положението им на извънбрачни или осиновени. Въпреки че значението на този принцип не се поставя под съмнение, в някои случаи наследствените права и способността за наследяване се свързват с момента на зачеването, като по този начин се изключва възможността за упражняването им при осиновяване.

Макар че албанското законодателство гарантира равенството на децата, някои правила относно наследяването се свързват с момента на зачеването, което изрично ограничава приложното им поле само до случаите на биологично дете. Възможността да наследява „непряк“ низходящ на лице, което е било живо към момента на смъртта на наследодателя, повдигна научната дискусия относно това дали терминът „непреки низходящи“ се отнася само за биологичните деца, или обхваща и осиновените.

Докладът има за цел да анализира наследствената способност на осиновеното дете, като изясни начина, по който посочените по-горе разпоредби следва да бъдат прилагани в съответствие с принципа за равенство, и като ги съпостави с разрешенията на други правни системи, повлияли албанското законодателство.

ENHANCING FAMILY MEDIATION TRAINING

Dr. Amel Ketani, BPP University, United Kingdom

The purpose of this presentation is to evaluate the “core” family mediation training programme, namely the first step to qualifying as a family mediator (foundation training which lasts 8 days) and to offer suggestions for improvement. Once this training is completed, trainees can mediate and, if they wish to become accredited family mediators, they have to submit a portfolio. The thoughts and views of family mediators are included but to preserve confidentiality their names are not revealed – instead, numbers are allocated to them.

Overall, the data used in this article is derived from questionnaires and interviews with family mediators which I undertook as part of my PhD research. They had several years of experience as family mediators and varied in age and background. In total, via these questionnaires, the views of 31 family mediators were solicited, along with the views of 15 family mediators at follow-up interviews. All participants attended family mediation trainings with different providers. The data collected from the questionnaires and interviews was analysed using thematic analysis, a method for identifying, analysing and reporting patterns (themes) within data.

This presentation proposes that there should be:

- (1) a longer training programme that will include a new approach to teaching and facilitating the learning experience for family mediation trainees, with the aim of making this training more successful for them;
- (2) a more engaging method of teaching through role-plays and
- (3) a more robust teaching of family law.

ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО СЕМЕЙНА МЕДИАЦИЯ

д-р Амел Кетани, БиБиПи Университет, Великобритания

Целта на тази презентация е да оцени „основната“ програма за обучение по семейна медиация, а именно първата стъпка към квалифицирането като семеен медиатор (основно обучение, което продължава 8 дни) и да даде предложения за подобрене. След като завършат обучението си, те могат да съдействат при медиация и ако желаят – да станат акредитирани семейни медиатори, трябва

да изпратят портфолио. Мислите и възгледите на семейните медиатори са представени, но за запазване на поверителността имената им не се разкриват – вместо това са заместени с номера.

Като цяло данните, използвани в тази статия, са извлечени от въпросници и интервюта със семейни медиатори, които направих като част от моето докторско изследване. Те имаха няколко години опит като семейни медиатори и варираха по възраст и произход. Общо чрез тези въпросници бяха събрани мненията на 31 семейни медиатори, а по-късно и становищата на 15 семейни медиатори при последващи интервюта. Всички участници бяха преминавали обучения по семейна медиация с на различни места. Данните, събрани от въпросниците и интервютата, бяха анализирани с помощта на тематичен анализ, метод за идентифициране, анализиране и отчитане на модели (теми) в данните.

Тази презентация предлага да има:

- (1) по-дълга програма за обучение, която ще включва нов подход към преподаването и улесняването на учебния опит за стажантите по семейна медиация, с цел да направи това обучение по-успешно за тях;
- (2) по-ангажиращ метод на преподаване чрез ролеви игри и
- (3) по-сериозно преподаване на семейно право.

МЕСТНО КОМПЕТЕНТНИЯТ СЪД В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ОБЕЗПЕЧЕНИЕ НА БЪДЕЩ ИСК, ЗАПОЧНАТО ОТ ЛИЦЕ, БЕЗ ПОСТОЯНЕН АДРЕС НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТРАНАТА

доц. д-р Георги Ганчев, Пловдивски университет

Настоящата статия е посветена на проблематиката, свързана с определяне на местно компетентния съд в производството по обезпечение на бъдещ иск по Част IV ГПК, започнато от лице, което няма установен постоянен адрес на територията на страната, а също, без обезпечителната мярка да има за предмет недвижим имот. Съществуващата законодателна уредба е непълна или поне недостатъчно прецизна, което води до разнопосочни виждания и затруднения в съдебната практика. Авторът обръща внимание на възникващите спорни въпроси, включително необходимостта от преодоляване на противоречивата юриспруденция с установяването на ясен и непротиворечив правен режим.

**THE LOCALLY COMPETENT COURT IN THE PROCEEDINGS
ON THE SECURITY OF A FUTURE CLAIM, INITIATED
BY A PERSON WITHOUT A PERMANENT ADDRESS
ON THE TERRITORY OF THE COUNTRY**

Assoc. Prof. Georgi Ganchev, PhD, University of Plovdiv

This article is devoted to the issues related to the determination of the locally competent court in the proceedings to secure a future claim under Part IV of the Code of Civil Procedure, initiated by a person who does not have an established permanent address on the territory of the country, and also, without the security measure to has real estate as its subject. The existing legislation is incomplete or at least insufficiently precise, which leads to divergent views and difficulties in judicial practice. The author draws attention to emerging controversial issues, including the need to overcome conflicting jurisprudence by establishing a clear and uncontroversial legal regime in the matter.

**КРИТЕРИИ ЗА ПРЕЦЕНКА НА СТАНДАРТА
НА ДОКАЗВАНЕТО ПО ГРАЖДАНСКИ ДЕЛА**

гл. ас. д-р Анастас Пунев, Софийски университет

Докладът разглежда въпроса какви критерии следва да съобразява съдът при преценката си дали определен факт е доказан или не. Докато традиционно в доктрината се говори за стандарт на „пълното“ доказване, изследванията досега не са се занимавали с въпроса какво конкретно се включва в пълното доказване. Предлагаме се сбор от критерии, които да отговорят на този въпрос, като тези критерии са обвързани с цялостния набор от права и задължения на страните и съда, с особеностите на делото, както и с фактическата и правна възможност за установяване на конкретния факт. Крайната цел на доклада е установяването на конкретни задължения на съда при преценката дали определен факт е доказан, тъй като само по този начин би могло да се открие кога съдът е допуснал съществено процесуално нарушение в решението си.

**CRITERIA FOR ASSESSING THE STANDARD OF PROOF
IN CIVIL CASES**

Assist. Prof. Anastas Punev, PhD, Sofia University

The paper examines the question of what criteria the court should take into account when assessing whether a certain fact has been prov-

en or not. While the doctrine has traditionally used the standard of „full“ proof, it has thus far not addressed the question of what exactly constitutes full proof. Therefore, a set of criteria is developed, and these criteria are intertwined with the overall set of rights and obligations of the parties and the court, as well as to the peculiarities of the case and the factual and legal possibility to establish the particular fact. The goal of the paper is to determine specific obligations of the court when assessing whether a certain fact has been proven, since only thus could it be possible to define when the court violated its obligations when rendering its decision.

АРБИТРАЖНО СПОРАЗУМЕНИЕ И ПРОРОГАЦИОННО СПОРАЗУМЕНИЕ – СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ

ас. Кристиан Райчев, Пловдивски университет

Докладът разглежда двата института за разрешаване на спорове с оглед на обстоятелството, че както арбитражът, така и изборът на съд са резултат от волята на страните по правоотношението. Целта на доклада е да се открият основните отлики между двете производства, но същевременно да се отбележат и общите им черти. Независимо от различните правила, по които се провеждат арбитражното и държавното съдебно производство, някои от тълкуванията и решенията във връзка с упражняване на правото на избор от страните да определят компетентен съд за решаване на спора, биха могли да бъдат ползвани от арбитрите.

ARBITRATION AGREEMENT AND THE CHOICE OF COURT – A COMPARATIVE ANALYSIS

Assist. Prof. Kristian Raychev, University of Plovdiv

The report examines the two dispute resolution institutions in view of the fact that both arbitration and choice of court are the result of the will of the parties to the legal relationship. The purpose of the report is to highlight the main differences between the two proceedings, but at the same time to note their common features. Notwithstanding the different rules under which arbitration and state court proceedings are conducted, some of the interpretations and rulings relating to the exercise of the parties' right to choose a court of competent jurisdiction could be used by arbitrators by analogy.

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕДОВНОСТ НА ИСКОВАТА МОЛБА
В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ЗАКОНА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ
НА КОРУПЦИЯТА И ОТНЕМАНЕ НА НЕЗАКОННО
ПРИДОБИТО ИМУЩЕСТВО**

гл. ас. д-р Милен Маринов, Югозападен университет

В гражданския процес ищецът е обвързан от нормата на чл. 127, ал. 1 от ГПК, която урежда изискванията, на които следва да отговаря всяка една искова молба, за да бъде разгледана от съдилищата. Сред тези изисквания (повечето от които могат да се определят и като „реквизити“) през призмата на производството по отнемане на незаконно придобито имущество се откроява най-ярко това на т. 4 от цитираната разпоредба, съгласно която исковата молба следва да съдържа точно и ясно изложение на обстоятелствата, на които се основава искът. Същевременно специалният закон, а именно Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество поставя специфични характеристични черти към този тип искови производства, които на практика разширяват каталога на изискванията за редовност на исковата молба. Настоящият доклад има за цел да анализира и изясни в пълнота нормативните изисквания, на които следва да отговаря една искова молба по ЗПКОНПИ с оглед общата и специалната правна уредба.

**REQUIREMENTS FOR THE REGULARITY OF THE CLAIM
IN THE PROCEEDINGS UNDER THE LAW ON COMBATING
CORRUPTION AND CONFISCATION OF ILLEGALLY
ACQUIRED PROPERTY**

Assist. Prof. Milen Marinov, PhD, Southwest University

In the civil process, the plaintiff is bound by the norm of Art. 127, para. 1 of the Civil Procedure Code, which regulates the requirements that each claim must meet in order to be reviewed by the court. Among these requirements /most of which can also be defined as „requisites“/ through the prism of the proceedings for confiscation of illegally acquired property, the most prominent one is that of item 4 of the cited provision, according to which the claim should contain precise and clear statement of the circumstances on which the claim is based. At the same time, the special law, namely the Law on Combating Corruption and Confiscation of Illegally Acquired Property, sets specific characteristics for this type of claim proceedings, which in practice expands the catalog of requirements for the

regularity of the claim. The purpose of this report is to analyze and clarify in full the normative requirements to which a claim under the LCCCIAP must meet, in view of the general and special legal regulations.

КОНСТИТУИРАНЕ НА ОТВЕТНИКА В ПРОИЗВОДСТВОТО ЗА ОТМЯНА НА ЗАПРЕЩЕНИЕ

гл. ас. д-р Даниела Зарева, БСУ

Предмет на доклада са някои от проблемите, които се пораждат при надлежно определяне и конституиране на ответника в производството по отмяна на запрещение. Законодателно цялата процедура е уредена в един кратък текст на Гражданско процесуалния кодекс, като е предвидено прилагане по аналогия на правилата на производството за поставяне под запрещение.

Законодателят е предоставил правото за образуване на производството за отмяна на запрещението на няколко категории лица, което от своя страна дава насоки в отговора на въпроса „Кой трябва и може да бъде ответник?“ и дали това е лесно за определяне във всички случаи.

CONSTITUTION OF THE DEFENDANT IN THE PROCEEDINGS OF JUDICIAL DISABILITY REVOKING

Assist. Prof. Daniela Zareva, PhD, Burgas Free University

The subject of the report is a study of some of the problems that arise during the proper determination and constitution of the defendant in the proceedings for revoking of imposed judicial disability. Legislatively, the entire procedure is regulated in one short text of the Bulgarian Civil Procedure Code, which provides for the application by analogy of the rules of the proceedings for imposing of judicial disability.

The legislator has granted the right to initiate the proceedings for the revoking of the disability to several categories of persons, which in turn provides guidance in answering the question „Who should and can be a defendant?“ and whether this is easy to determine in all cases.

ВЪПРОСИ ОТНОСНО НЕДЕЙСТВИТЕЛНОСТТА НА СПОРАЗУМЕНИЯТА ПО КОДЕКСА НА ТРУДА

ас. д-р Мария Чочова, НБУ

Кодексът на труда регламентира случаи, при които, за да се установят определени права и задължения или за да се изпълни законоустановена процедура, е необходимо да се сключи спора-

зумение между страните по трудовото правоотношение. Споразуменията се сключват не само по въпроси, пряко свързани с трудовите правоотношения, но и за да се установят права и задължения във връзка с правоотношенията, които са непосредствено свързани с трудовите. Тези споразумения юридически са съглашения, уредени от трудовото законодателство, чието съдържание следва да съответства на закона, да не го заобикаля и да не противоречи на добрите нрави. В изложението са разгледани именно тези регламентирани от закона споразумения, както и основанията, при наличието на които те биха били недействителни.

QUESTIONS REGARDING THE INVALIDITY OF AGREEMENTS UNDER THE LABOR CODE

Assist. Prof. Maria Chochova, PhD, New Bulgarian University

The Labor Code regulates cases where, in order to establish certain rights and obligations, or to fulfill a statutory procedure, it is necessary to conclude an agreement between the parties of the employment relationship. Agreements are concluded not only on issues directly related to labor relations, but also to establish rights and obligations connected with the labor relations. These agreements are regulated by labor law. Their content should comply with the law; it should not be contradicting good morals. The study examines precisely those agreements regulated by law, as well their grounds of nullity.

ЗА ПОНЯТИЕТО „РАБОТОДАТЕЛ“ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

гл. ас. д-р Мария Радева, Русенски университет

Легалната дефиниция на понятието за работодател се съдържа в Кодекса на труда. Законът за социалните услуги дефинира понятието като „лице, което управлява дейността по предоставяне на услугата“. То е назначено от доставчика на социалната услуга за осъществяване на ръководство. Това е и лицето, което е работодател на служителите, осъществяващи дейността по предоставянето на услугата. Съгласно тази дефиниция лицето, ръководещо социалната услуга, в това си качество следва да е работодател на служителите. Цитираната норма поставя редица практически проблеми, свързани с конституирането на надлежен ответник по трудовоправни спорове.

ON THE CONCEPT OF EMPLOYER UNDER THE SOCIAL SERVICES ACT

Assist. Prof. Maria Radeva, PhD, University of Ruse

The legal definition of the term employer is contained in the Labour Code. The Social Services Act defines the term as „person who manages the activity of providing the service“. This is the person appointed by the provider of the social service to provide management services. This is also the person who is the employer of the staff carrying out the activity of providing the service. Under this definition the person in charge of the social service, in his/her personal capacity, shall be the employer of the employees. The quoted norm poses a number of practical problems relating to the constitution of a proper defendant in labour-law disputes.

НОВ РОДИТЕЛСКИ ОТПУСК ЗА БАЩИТЕ

доц. д-р Ярослав Генова, Пловдивски университет

С последните изменения в Кодекса на труда от лятото на 2022 г. беше въведен нов вид отпуск, предназначен специално за бащите на деца до 8-годишна възраст. Отпускът е платен. Той е създаден в отговор на задължението на България като държава членка на ЕС да транспонира Директива 2019/1158 относно равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата полагащи грижи. Статията има за цел както да представи новия правен режим на ползване на отпуска, специално предназначен за бащите, така и да повдигне въпросът дали това е най-добрият начин да се изпълнят съответните изисквания на директивата.

NEW PARENTAL LEAVE FOR FATHERS

Assoc. Prof. Yaroslava Genova, PhD, University of Plovdiv

With the last modifications in the Labour Code, made only this summer, a new leave has been introduced, as a right for fathers of children under 8 years. It is a payed leave. That comes from the obligation of transposing the Directive 2019/1158 that Bulgaria has as a state member of EU. The article deals with the conditions for taking the leave but also with the questioning if that kind of leave is the best way to copy with the requirements of the Directive.

**ГАРАНЦИИ ЗА ЗАЩИТА НА РАБОТНИКА И СЛУЖИТЕЛЯ
ПРИ ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ТРУДОВОТО ПРАВООТНОШЕНИЕ
НА ПЛОСКОСТТА НА ЕВРОПЕЙСКОТО
И НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО**

ас. д-р Ваня Митева-Димитрова, Пловдивски университет

Прекратяването на трудовото правоотношение може да има съществени последици за работника или служителя, признат поначало за по-слабата страна в трудовото правоотношение. Освобождаването му от работа може да рефлектира както върху финансовия, така и по отношение на социалния му статус. Това налага необходимостта от въвеждането на задължителни ограничения, които да обезпечат баланс между интересите на работодателя и работника или служителя.

Защитата на работника и служителя при прекратяване на трудовото правоотношение, макар често да се свързва със законодателните механизми за реализиране на предварителната закрила при уволнение по чл. 333 от Кодекса на труда (КТ) и последващите способи за оспорване законността на уволнението по чл. 344 КТ, включва в себе си още редица закрилни механизми. Такива съществуват както в законодателството на Европейския съюз, така и в националните трудовоправни уредби, свързани с: признаване на правото на разумен срок на предизвестие, правото на работниците да не бъдат освобождавани от работа без основателна причина, правото на недискриминация при уволнение, правото на предварителна закрила при уволнение, правото на обезщетение при прекратяване на трудовото правоотношение, правото на обжалване на прекратяването пред независим орган, правото да се иска възстановяване на предишната работа.

**GUARANTEES FOR EMPLOYEE'S RIGHTS UPON
TERMINATION OF THE EMPLOYMENT RELATIONSHIP
UNDER EUROPEAN AND NATIONAL LEGISLATION**

Assist. Prof. Vanya Miteva-Dimitrova, PhD, University of Plovdiv

Termination of the employment relationship may have significant consequences for the employee, initially recognized as the weaker party in the employment relationship. Their release from work can reflect both on their financial and social status. This necessitates the

introduction of mandatory legal restrictions to ensure a balance between the interests of the employer and the employee.

Employees' protection upon termination, although often associated with the legislative mechanisms for implementing the preliminary protection in case of dismissal under Art. 333 of the Labor Code and the subsequent methods for contesting the legality of the dismissal under Art. 344 LC, includes number of other protective mechanisms. Those can be found both in the legislation of the European Union and in the national labor regulations related to: the right to reasonable notice period, the right not to be dismissed from work without a valid reason, the right to non-discrimination upon dismissal, the right to advance protection in case of dismissal, the right to compensation upon termination of the employment relationship, the right to appeal to an independent authority, the right to request reinstatement.

**ПАНЕЛ „НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИ НАУКИ“ /
PANEL „CRIMINAL LAW SCIENCES”**

**ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО КАТО ОБЕКТ НА
НАКАЗАТЕЛНОПРАВНО И КРИМИНАЛИСТИЧЕСКО
ПОЗНАНИЕ (КРАТЪК СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ)**

проф. д.ю.н. Йонко Кунчев, Пловдивски университет

Наказателноправното и криминалистическото познание имат общ обект – престъплението, но различен предмет. В наказателноправен аспект престъплението се изследва от гледна точка на чл. 9, ал. 1 НК, а в криминалистически – като източник на информация за неговото разкриване. Двете науки изследват причинната връзка между престъплението и неговия резултат, но от различна гледна точка. Наказателноправното познание е фокусирано върху престъпния резултат като обществено опасна последица, а криминалистическото върху друг негов резултат – следите от престъплението. Криминалистиката подпомага практиката за разкриване на извършителя и доказване на участието му в престъплението, а наказателноправната наука – за решаване на въпроса относно неговата вина и наказателна отговорност.

**CRIME AS AN OBJECT OF CRIMINAL LAW AND
FORENSIC KNOWLEDGE**

Prof. Yonko Kunchev, D. Sc., University of Plovdiv

Criminal law and forensic knowledge share a common object – the crime, but a different subject. In the criminal law aspect, the crime is examined from the point of view of of the Criminal Code, and in forensics – as a source of information for solving it. The two sciences examine the causal relationship between the crime and its outcome, but from different perspectives. Criminal knowledge is focused on the criminal result as a socially dangerous consequence, and forensic knowledge on another of its results – the traces of the crime. Forensic Science supports the practice of uncovering the perpetrator and proving his participation in the crime, and Criminal law science – to resolve the issue of his guilt and criminal liability.

COMBATING THE „DRUG MAFIA“ IN POLAND

Assoc. Prof. Katarzyna Banasik, D. Sc.,

Andrzej Frycz Modrzewski Krakow University, Poland

The subject of this presentation is the fight against the drug mafia operating in Poland. The term „drugs“ is understood here as medicines (medications, medicaments) and not as narcotics. First, the genesis of the drug mafia and its mechanisms of action will be presented. The importance of the problem caused by the functioning of the drug mafia will be emphasized. Attention will also be paid to the drug mafia as a Polish problem. In the further part of the presentation, the activities undertaken by the State Pharmaceutical Inspection will be presented, as well as the most important legislative activities in recent years, aimed at combating the drug mafia. The focus will be on regulations that make it possible to prosecute perpetrators. Then, the Public Prosecutor General's guidelines on combating the „reverse drug distribution chain“ will be presented, as well as the activities of the Central Anticorruption Bureau and the prosecutor's office aimed at combating the drug mafia. Conclusions will be included in the final part of the presentation.

БОРБА С „ЛЕКАРСТВЕНАТА МАФИЯ“ В ПОЛША

доц. дюн Катаржина Банашик, Краковски университет

„Андржей Фриц Модржевски“, Полша

Предмет на разглеждане в презентацията е борбата с лекарствената мафия, действаща в Полша. Терминът „дрога“ тук се ползва за обозначаване на лекарства (медикаменти), а не на наркотици. Първо ще бъде представен генезисът на лекарствената мафия и механизмите на нейното действие. Подчертава се важноста на проблема, породен от функционирането на лекарствената мафия. Вниманието е насочено към лекарствената мафия като полски проблем. В по-нататъшната част на презентацията се представят дейностите, предприети от Държавната фармацевтична инспекция, както и най-важните законодателни дейности през последните години, насочени към борбата с лекарствената мафия. Акцентът е върху разпоредбите, които дават възможност за наказателно преследване на извършителите. Представени са насоките на главния прокурор за противодействие на „веригата за обратна дистрибуция

на медикаменти“, както и дейността на Централното бюро за борба с корупцията и на прокуратурата за борба с лекарствената мафия. Изводите са включени в заключителната част на презентацията.

РАЗГРАНИЧЕНИЕ НА ГЕНОЦИДА ОТ СХОДНИ ЯВЛЕНИЯ И ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

доц. д-р Ива Пушкарлова, СУ

Престъплението „геноцид“ по смисъла на чл. 6 от Римския статут често се извършва в съвкупност с други международни престъпления и се проявява с фактически признаци, които създават условия за конкуренция на квалификации. В същото време близки до него са явления, които в някои случаи могат да се проявят като съставомерен геноцид (етническо прочистване), както и явления, които не се обхващат от защитата по чл. 6 РС, но се обсъжда необходимостта от включването им в нея. Анализът очертава проблемите, свързани с тези разграничения, и критериите за разрешаване на усложненията при квалификацията.

DISTINCTIONS OF GENOCIDE FROM OTHER INTERNATIONAL CRIMES

Assoc. Prof. Iva Pushkarova, Sofia University

The crime of genocide within the meaning of Article 6 of the Rome Statute is often been committed as a multiple crime together with other international crimes which fall under the jurisdiction of the International Criminal Court. It is also often presented as a factual situation which may alternatively qualify as other type of crime. In addition, similar phenomena may sometimes be qualified as genocide and sometimes not (ethnic cleansing), while other phenomena (eugenic practices of genetic cleansing, cultural genocide) do not fall within the scope of criminal protection against genocide but are often discussed as cases which should be criminalised as genocide. The analysis outlines the basic issues and criteria for these distinctions.

ПОНЯТИЕТО ЗА НЕВМЕНЯЕМОСТ – СРАВНИТЕЛЕН ПРЕГЛЕД

доц. д-р Славка Димитрова, Бургаски свободен университет

В съвременното наказателно право е безспорно прието, че за да бъде наказан, извършителят на престъплението следва да е наказа-

телноотговорно лице. В различните наказателноправни системи невменяемостта е едно от основанията, при наличието на които лицето не е наказателноотговорно. В публикацията са представени някои наказателноправни системи, които възприемат алтернативен подход, при който всички лица формално се считат за наказателноотговорни, а наличието на психично разстройство се взема предвид при определяне на вида и размера на наказанието. Дискутират се предимствата и недостатъците на тези модели пред традиционно възприетите подходи в континенталното право.

THE CONCEPT OF CRIMINAL INSANITY – A COMPARATIVE REVIEW

Assoc. Prof. Slavka Dimitrova, PhD, Bourgas Free University

In different criminal justice systems, insanity is one of the grounds for not being criminally responsible. The publication presents some criminal justice systems that adopt an alternative approach in which all agents are formally considered criminally responsible and the presence of a mental disorder is taken into account in determining the type of punishment. The advantages and disadvantages of these models compared to traditionally accepted approaches in continental law are also discussed.

ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕСТРАННИТЕ КОРУПЦИОННИ ПРАКТИКИ НА САЩ (ЗЧКП) В US V. KAY И US V. HARDER КАТО ОБРАЗЕЦ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО В БОРБАТА С КОРУПЦИЯТА

до-р Венцислав Великов, Колеж Де Пол, САЩ

Докладът анализира в детайли спецификата на съдебните решения по ЗЧКП в делата United States v. Harder, 168 F. Supp. 3d 732 (E.D. Pa. 2016), потвърдено със United States v. Harder, 759 F. App'x 117 (3d Cir. 2018) и United States v. Kay, 200 F. Supp. 2d 681 (S.D. Tex. 2002) отменено със United States v. Kay, 359 F.3d 738 (5th Cir. 2004). Авторът е избрал тези съдебни решения, защото те дискутират две широко разпространени корупционни схеми: 1. подкуп на митнически служители, за да се платят по-ниски мита, и 2. използване на консултантска фирма за заплащане на подкупи на роднина на лице от финансовият сектор.

Решенията са избрани, тъй като дават пояснения на неясни моменти при прилагането на ЗЧКП, и са цитирани в над десет последващи съдебни решения. Решенията показват също и как работи ЗЧКП и как американското правораздаване съблюдава неговото прилагане. Обсъжданите съдебни решения поясняват понятия като „да получи или задържи бизнес“ и „чуждестранно длъжностно лице“ през призмата на конкретните казуси и възраженията на обвиняемите по двете дела. Докладът се спира и на мястото на ЗЧКП в антикорупционната законодателна система на САЩ, като прави сравнителен анализ със сегашната система на българското антикорупционно право.

THE APPLICATION OF THE FOREIGN CORRUPT PRACTICES ACT IN US V. KAY AND US V. HARDER AS A MODEL FOR IMPROVEMENT OF THE BULGARIAN LEGISLATION INTENDED TO FIGHT CORRUPTION

Ventsislav Velikov, PhD, DePaul College of Law, USA

The paper analyses FCPA's application in details by examining two cases: *United States v. Harder*, 168 F. Supp. 3d 732 (E.D. Pa. 2016), affirmed by *United States v. Harder*, 759 F. App'x 117 (3d Cir. 2018), and *United States v. Kay*, 200 F. Supp. 2d 681 (S.D. Tex. 2002) dismissed by *United States v. Kay*, 359 F.3d 738 (5th Cir. 2004). The author elaborates on these judgments as they discuss two widespread corruption schemes: 1. Bribery of customs officials to pay lower duties, and 2. Use of a consulting firm to pay bribes to a relative of a person in the financial sector. The court cases were chosen as they provide clarification of vague terms in the implementation of the FCPA, thus cited in over ten subsequent judgments. The discussed cases also show how the FCPA works and how the American justice system observes its implementation. The judgments discussed here clarify concepts such as „to obtain or retain business“ and „foreign official“ through the prism of specific situations and the objections of the defendants in both cases. The report also assesses the place of the FCPA in the US anti-corruption legislative system by doing a comparative analysis with the current system of Bulgarian anti-corruption law.

ЗА ДОПУСТИТЕЛСТВОТО ПО ЧЛ. 285 НК

д-р Дарина Косева, Районна прокуратура – гр. София

Допустителството по чл. 285 НК разкрива особености, свързани с обекта на посегателство, със специалните изисквания, поставени към субекта за длъжностно качество и ръководно положение по отношение на подчинени лица, с ролята на допустителството спрямо допуснатото престъпление, както и със специфичните представи в съзнанието на дееца. Характерна е връзката между деянието на длъжностното лице и естеството на службата му, която връзка предпоставя извод за ограничаване на кръга на възможните субекти по чл. 285 НК. Подчинеността при допустителството по чл. 285 НК е разгледана по вертикална и хоризонтална линия. Открити са източниците на задължения за длъжностното лице. Проследено е историческото развитие на правната уредба на допустителството от създаването на състава с разпоредбата на чл. 441 НЗ от 1896 г. до действащата редакция на чл. 285 НК. Формулирани са изводи относно необходимостта от съществуване и от усъвършенстване на правната уредба на допустителството.

ON THE CRIME UNDER ART. 285 OF THE CRIMINAL CODE

Darina Koseva, PhD, Regional Prosecutor's Office – Sofia

The crime under Art. 285 of the Criminal code reveals features related to the object of the crime, including the special requirements to the subject for official capacity and leadership position in relation to subordinates, the role of the act in relation to the crime committed by the subordinate, as well as with the specific notions in the mind of the perpetrator. The relationship between the act of the official and the nature of his service is distinctive. This relationship implies a conclusion to limit the circle of the possible subjects under Art. 285 of the Criminal code. Subordination in the case of a crime under Art. 285 of the Criminal code is considered along a vertical and horizontal line. The sources of obligations for the official are highlighted. Historical development of the legal framework of the crime is traced from the establishment of the provision of Art. 441 of the Criminal law from 1896 to the current version of the Art. 285 of the Criminal code. Conclusions have been formulated about the needs for the existence and improvement of the legal regulation of this crime.

ОТНОВО ЗА КОНЦЕПЦИЯТА ЗА НАКАЗАТЕЛНАТА ПОЛИТИКА 2020 – 2025 Г.

гл. ас. д-р Мария Михайлова, Институт за държавата и правото

Една от най-важните задачи на всяко общество е да бъде намерен балансът в наказателноправното регулиране, така щото да бъде осигурена обществената легитимност на материалната наказателноправна система чрез създаването на съответност между правната норма и справедливостта като обществен ценностно-оценъчен регулатор.

AGAIN FOR THE CRIMINAL POLICY CONCEPT 2020-2025

Assist. Prof. Maria Mihaylova, PhD, Institute for State and Law, BAS

One of the most important aims of any society is to find the balance in Criminal law regulation so as to ensure the public legitimacy of the substantive criminal law system by creating compliance between the rule of law and justice as a public value-evaluative regulator.

КРИМИНАЛИСТИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА СПОСОБИТЕ ПРЕТЪРСВАНЕ И ИЗЕМВАНЕ В ДОСЪДЕБНАТА ФАЗА НА НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО И ВРЪЗКАТА ИМ С ПРЕДПРОЦЕСУАЛНАТА ПРОВЕРКА ПО ЗМВР

ас. д-р Чавдар Грошев, Пловдивски университет

В статията са разгледани различни аспекти, свързани с претърсването и иземването, като способности за доказване по Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), както и компетенциите на полицейските органи при извършване на проверки по реда на Закон за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР). Анализът е с преобладаваща практическа насоченост. Направено е разграничение на полицейските проверки и основанията за образуване на досъдебно производство.

FORENSIC ASPECTS OF SEARCH AND SEIZURE AS PROCEDURES FOR COLLECTING EVIDENCE IN THE PRE-TRIAL STAGE OF THE CRIMINAL PROCEEDINGS AND THEIR RELATION WITH THE POLICE INSPECTIONS ESTABLISHED IN THE LAW OF MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS

Assist. Prof. Chavdar Groshev, PhD, University of Plovdiv

In this report are discussed different aspects of search and seizure as procedures for collecting evidence established in the Code of Crim-

inal Procedure, as well as the competencies of the police in conducting police inspections established in the Law of Ministry of Internal Affairs. The analysis is practically oriented. A differentiation is made between the police inspections and the formal grounds for initiating criminal proceedings.

ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО ПО НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

гл. ас. д-р Ваня Тодорова, Пловдивски университет

Докладът разглежда общото понятие за престъплението по смисъла на чл. 9, ал. 1 от НК, отразяващо родовите белези на това отрицателно обществено явление, за борба срещу което се създава наказателното право.

CRIME UNDER THE PENAL CODE OF THE REPUBLIC OF BULGARIA

Assist. Prof. Vanya Todorova, PhD, University of Plovdiv

The report examines the general concept of crime within the meaning of Art. 9, para. 1 of the Penal Code reflecting the generic characteristics of this negative social phenomenon which led to the establishment of Criminal law as a mean for fighting it.

ПРОБЛЕМИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА ДАВНОСТТА ПО ЧЛ. 227Б НК

гл. ас. д-р Петя Хаджийска, Пловдивски университет

Предмет на настоящата статия е институтът на давността и приложението му по отношение на престъплението по чл. 227Б НК. Разгледани са различни схващания относно началния момент, от който започва да тече давностният срок. Анализирана е съдебна практика на ВКС. Посочени са конкретни практически проблеми при разглеждането и решаването на подобни дела. В заключение са направени предложения за уеднаквяване на съдебната практика.

PROBLEMS IN APPLYING THE LIMITATION PERIOD UNDER ART. 227B OF CRIMINAL CODE

Assist. Prof. Petya Hadzhiyska, PhD, University of Plovdiv

The subject of the present article is the institute of prescription and its application to the crime under Art. 227B of the Criminal Code

Various perceptions of the starting point from which the limitation period begins to run are examined. The case law of the Supreme Cassation Court has been analysed. Specific practical problems are outlined in the examination and resolution of similar cases. In conclusion are made proposals for unification of the case-law

ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА СИСТЕМАТА НА НАКАЗАНИЯТА

докторант Силвия Стоянова, Пловдивски университет

В статията се прави кратък анализ на характерните особености на системата на наказанията в историкоправен аспект в Римското право, в Средновековието, Ренесанса и България. Проследява се еволюцията на санкционната система.

HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE SYSTEM OF PUNISHMENTS

Silvia Stoyanova, PhD Student, University of Plovdiv

The article briefly analyzes the characteristic features of the system of punishments in the historical and legal aspect in Roman law, the Middle Ages, the Renaissance and Bulgaria. The evolution of the sanctioning system is followed.

ПРАВНА СЪЩНОСТ И ПРИЛОЖЕНИЕ НА МАЛОЗНАЧИТЕЛНОТО ДЕЯНИЕ ПО ЧЛ. 9, АЛ. 2 ОТ НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

Антоний Гатов, студент, Пловдивски университет

Статията цели да обхване основните проблеми относно същността и приложението на „малозначително деяние“ – разпоредба, която е есенциална за нормалното функциониране на българската наказателноправна система. И по-конкретно – обществената опасност като основна негова характеристика и връзката ѝ с останалите елементи на престъплението, възможностите за приложение на чл.9, ал.2 от НК в различните стадии на наказателното производство, при различните видове престъпления и в условията на усложнена престъпна дейност. След разглеждане на различни становища, отразени в правната доктрина и съдебната практика, ще бъде направен опит за систематизиране и изясняване на поставените въпроси чрез аргументиране на позицията на автора.

ON THE NOTION OF INSIGNIFICANT OFFENCE UNDER ART. 9 OF CRIMINAL CODE

Antoniý Gatov, Student, University of Plovdiv

The article aims to cover the main issues concerning the nature and application of „insignificant offence/act“ – a provision that is essential for the normal functioning of the Bulgarian Criminal law system. In particular – the danger to the society as its main characteristic and its relation to the other elements of the crime, the possibilities for the application of Article 9, paragraph 2 of the Criminal Code at different stages of the criminal proceedings, regarding different types of crimes and in the conditions of complicated criminal activity. After examining various opinions reflected in the legal doctrine and the relevant case law, an attempt will be made to systematize and clarify the raised issues by arguing the author's position.

ОГРАНИЧАВАНЕ НА ПРИЛОЖНОТО ПОЛЕ НА РАЗПОРЕДИТЕЛНОТО ЗАСЕДАНИЕ ПО НПК

докт. Габриел Русев, Пловдивски университет

Докладът съдържа анализ на приложното поле на разпоредителното заседание по НПК, въведено с разпоредбата на чл. 248 от НПК през 2017 г. (Държавен вестник, бр. 63 от 2017 г., в сила от 05.11.2017 г.), както и съпоставка на позитивните и негативните последици от провеждането му. Разгледана е възможността за провеждане на диференцирани процедури, след провеждането на разпоредителното заседание.

LIMITING THE FIELD OF APPLICATION OF THE DISPOSITIONAL HEARING UNDER THE CRIMINAL PROCEDURE CODE

Gabriel Rusev, PhD Student, University of Plovdiv

The report contains an analysis of the scope of the disposition session under the Criminal Procedure Code, introduced by the provision of Art. 248 of the Criminal Procedure Code in 2017 (State Gazette, No. 63 of 2017, in force from 05.11.2017), as well as a comparison of the positive and negative consequences of its implementation. The report examines the possibility of carrying out the differentiated procedures, after the disposition session.

**ПРИЛОЖИМОСТ НА СЪКРАТЕНОТО
СЪДЕБНО СЛЕДСТВИЕ ПРИ ОСТАНАЛИТЕ
ДИФЕРЕНЦИРАНИ ПРОЦЕДУРИ**

докт. Панайот Велчев, Пловдивски университет

Докладът включва обсъждане на приложимостта на съкратеното съдебно следствие при останалите диференцирани процедури в наказателния процес. Преценка за допустимост на прилагане на същите, както и тяхната неприложимост. При тези особени правила са съкратени отделни стадии, етапи, разпоредби и правила на общия наказателен процес, за да се осигури бързина в наказателното производство.

**APPLICABILITY OF THE BRIEF COURT INVESTIGATION
IN OTHER DIFFERENTIATED PROCEDURES**

Panayot Velchev, PhD Student, University of Plovdiv

The report includes a discussion of the applicability of shortened judicial investigation to other special rules in criminal proceedings. Assessment of the admissibility of their application, as well as their inapplicability. Under these special rules, individual stages, stages, provisions and rules of the general criminal process are shortened in order to ensure speed in the criminal proceedings.

**РАЗДЕЛЕНИЕТО НА ВЛАСТИТЕ И ПРАВОТО НА СЪДЕБНА
ЗАЩИТА КАТО ОСНОВАНИЯ ЗА ВЪЗНИКВАНЕ НА
СЪДЕБНИЯ КОНТРОЛ В НАКАЗАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС**

докт. Веселина Ставрева, Пловдивски университет

Статията поставя акцент върху двете най-съществени според автора основания за възникване на съдебния контрол в наказателния процес – разделението на властите и правото на съдебна защита. В общ план е представено развитието на идеята за разделението на властите чрез вижданията на най-известните теоретици. Обърнато е внимание на трудния път на изграждане на самостоятелна съдебна власт в страната чрез проследяване имплементирането на принципа за разделение на властите в конституциите на страната през годините. Обективизирана е ролята на съдебната власт като основен инструмент, посредством който правото въздейства върху обществените отношения в условия на пандемии,

войни и социални неравенства, когато правата на гражданите се засягат в по-сериозна степен, особено в наказателния процес. Отразено е нормативното закрепване в страната и в международен план на съдебно-защитната функция като част от ролята на правовата държава. Отразени са и основните способи за защита правата на гражданите в наказателния процес посредством съдебни процедури за защита и съдебния контрол.

SEPARATION OF POWERS AND THE RIGHT TO JUDICIAL PROTECTION AS GROUNDS FOR THE EMERGENCE OF JUDICIAL REVIEW IN THE CRIMINAL PROCEEDINGS

Veselina Stavreva, PhD Student, University of Plovdiv

The article focuses on the two most essential, according to the author, grounds for the emergence of judicial review in the criminal proceedings – the separation of powers and the right to judicial protection. In general, the development of the idea of separation of powers is presented through the views of the most famous theorists. Attention is drawn to the difficult path of building an independent judiciary in the country by tracing the implementation of the principle of separation of powers in the national constitutions over the years. The role of the judiciary is objectified as the main instrument through which the law affects public relations in conditions of pandemics, wars and social inequalities, when the rights of citizens are affected to a more serious degree, especially in the criminal process. The normative placing of the judicial protection function as part of the role of the State of Law in the country and around the world is outlined. The main ways to protect the rights of citizens in the criminal process by means of judicial protection procedures and judicial review are also reviewed.

СЪДЪРЖАНИЕ НА АКТОВЕТЕ ЗА ПРИВЛИЧАНЕ НА ОБВИНЯЕМ

докт. Мария Симеонова, Пловдивски университет

Предмет на анализ в статията са задължителното и факултативното съдържание на актовете, с които едно лице може да бъде привлечено като обвиняем в досъдебната фаза на наказателното производство. Разгледани са техните реквизити и последиците от нарушаването на формалните изисквания, които регламентира

Наказателно-процесуалният кодекс. Проследена е съдебната практика относно нарушенията на формата на актовете

REQUISITES OF THE ACTS FOR PUTTING A PERSON UNDER INVESTIGATION

Assist. Prof. Maria Simeonova, PhD Student, University of Plovdiv

Subject of analysis in the article is the mandatory and optional content of the acts by which a person may be indicted as an accused in the pre-trial phase of criminal proceedings. Their requisites and the consequences caused by violation of the formal requirements, regulated by the Criminal Procedure Code have been examined. The case-law in regard of violations of the acts' form has been revised.

СЪДЕБНИЯТ КОНТРОЛ ВЪРХУ ДЕЙСТВИЯТА ПО РАЗСЛЕДВАНЕ, ИЗВЪРШЕНИ В УСЛОВИЯ НА НЕОТЛОЖНОСТ

Ас. Христо Кутиев, Пловдивски университет

Наказателно-процесуалният кодекс дава възможност на органите на досъдебното производство, да извършат определени действия по разследването, без предварително разрешение на съда. Законът определя, че това са случаите, при които това е единствена възможност за събиране и запазване на доказателствата, без обаче да съдържа критерии, относно това кога е налице неотложност. Настоящата разработка разглежда теоретичните постановки по въпроса и решенията, които дава съдебната практика. Извеждат се и се предлагат общоприложими критерии при определянето на неотложност с оглед последващия съдебен контрол върху действията по разследването.

JUDICIAL CONTROL OVER THE INVESTIGATIVE ACTIONS CARRIED OUT UNDER CONDITIONS OF URGENCY

Assist. Prof. Hristo Kutiev, University of Plovdiv

The Criminal Procedure Code enables pre-trial proceedings authorities to carry out certain investigative actions without prior permission of the court. The statute specifies that these are the cases in which this is the only possibility to collect and preserve the evidence, without, however, containing criteria regarding when there is state of urgency. The present article

examines the theoretical statements on the issue and the decisions given by judicial practice in case-law. Generally applicable criteria are derived and proposed for the determination of urgency in certain cases with a view to the subsequent judicial control over the actions of the investigation.

ЗА ДОКАЗАТЕЛСТВЕНАТА СТОЙНОСТ НА САМОПРИЗНАНИЯТА НА ОБВИНЯЕМИЯ И ИЗИСКВАНИЯТА НА ЕКЗПЧ

доц. д-р Иван Ранчев, Пловдивски университет

Предмет на статията е проследяване на промените в съдебната практика при решаването на въпросите, свързани с нуждата от събиране на допълнителни безспорни доказателства в подкрепа на направените самопризнания на обвиняемия при провеждане на разследването, продиктувани от решенията на ЕСПЧ.

ON THE EVIDENTIARY VALUE OF THE CONFESSIONS MADE BY THE ACCUSED AND THE REQUIREMENTS OF THE ECHR

Assoc. Prof. Ivan Ranchev, PhD, University of Plovdiv

The subject of the article is following the changes in the judicial practice in solving the issues related to the need of collecting additional indisputable evidence in support of the confessions made by the accused during the investigation, dictated by the decisions of the ECHR.

КОНСТРУИРАНЕ НА СЪСТАВА НА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО ЧРЕЗ АДМИНИСТРАТИВНИ ПРЕЮДИЦИИ

*доц. д-р Екатерина Салкова и доц. д-р Даниела Дончева,
Пловдивски университет*

Предмет на анализ в статията са основанията, поради които в Наказателния кодекс се въвеждат административни преюдиции при формулиране на съставите на някои престъпления, както и предимствата и недостатъците на този законодателен подход.

LEGISLATIVE CONSTRUCTION OF CORPUS DELICTI THROUGH ADMINISTRATIVE PREJUDICES

Assoc. Prof. Ekaterina Salkova and Assoc. Prof. Daniela Doncheva, University of Plovdiv

The article analyzes the reasons why administrative prejudices are introduced in the Criminal Code when formulating the composition of certain crimes, as well as the advantages and disadvantages of this legislative approach.

**ЖЕРТВА НА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО И ПОСТРАДАЛ
ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЕ – ВРЪЗКАТА МЕЖДУ МАТЕРИАЛНОТО
И ПРОЦЕСУАЛНОТО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО**

*доц. д-р Даниела Дончева и доц. д-р Екатерина Салкова,
Пловдивски университет*

Предмет на анализ в статията са две понятия на Наказателното право и на Наказателнопроцесуалното право, които са свързани, но имат някои различия, които често се пренебрегват в практиката и се отразяват върху възможността на лицата да участват ефективно в наказателното производство.

**VICTIM OF CRIME AND PERSON INJURED BY CRIME,
WHO CAN PARTICIPATE IN THE CRIMINAL PROCEEDINGS –
THE RELATION BETWEEN CRIMINAL LAW AND CRIMINAL
PROCEDURE LAW**

*Assoc. Prof. Daniela Doncheva
and Assoc. Prof. Ekaterina Salkova, University of Plovdiv*

The subject of analysis in the article are two terms of Criminal Law and Criminal Procedural Law, which are related, but they have some differences that are often not taken into account in the practice of state authorities, and this affects negatively the ability of person injured by crime to effectively participate in criminal proceedings.

**ПАНЕЛ „МЕЖДУНАРОДНОПРАВНИ НАУКИ“ /
PANEL „INTERNATIONAL LAW SCIENCES”**

**МЕЖДУНАРОДНИ МНОГОСТРАННИ СПОРАЗУМЕНИЯ
ПО ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ПРИРОДНИ ТЕРИТОРИИ
С УЧАСТИЕТО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

проф. д.ю.н. Георги Пенчев, Пловдивски университет

Това научно изследване е посветено на международноправния режим на опазването на защитените природни територии. Вниманието е насочено към правните мерки за опазване на тези територии по определени международни многостранни универсални споразумения с участието на Република България. Накрая са направени някои по-общи изводи от разгледаната международноправна уредба.

**INTERNATIONAL MULTILATERAL AGREEMENTS FOR
PROTECTION OF PROTECTED NATURAL AREAS WITH
PARTICIPATION OF THEREPUBLIC OF BULGARIA**

Prof. Georgi Penchev, D.Sc., University of Plovdiv

This scientific study is dedicated to the international law regime for protection of the protected natural areas. The attention is paid to legal measures for protection of these areas under separate international multilateral universal agreements with participation of the Republic of Bulgaria. Finally, some general conclusions are given from the examined international law regulation.

**ДЕКЛАРАЦИИТЕ НА МЕЖДУНАРОДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ
НА ТРУДА – СЪЩНОСТ И ЗНАЧЕНИЕ**

доц. д-р Ивайло Стайков, НБУ

Предмет на научния анализ са същността и значението на декларациите като актове, които се приемат от Международната организация на труда. Представени са шестте тържествени декларации, които са приети на сесии на Международната конференция на труда.

THE DECLARATIONS OF THE INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION – NATURE AND SIGNIFICANCE

Assoc. Prof. Ivaylo Staykov, PhD, New Bulgarian University

The subject of scientific analysis is the nature and significance of declarations, as acts adopted by the International Labour Organization. The six solemn declarations, which were adopted at the sessions of the International Labour Conference (the General Conference), were presented.

RECOGNITION OF FOREIGN CIVIL JUDGMENTS: THE EFFECT OF RES JUDICATA PRINCIPLE

*Assoc. Prof. Mirjana Ristovska, PhD, University of Bitola,
North Macedonia*

The principle of res judicata is one of the most important grounds for refusing the recognition of foreign civil judgment. According to all national and international legal sources that introduce res judicata as an obstacle for recognition, the court should not give an effect to the foreign civil judgment if there is another civil judgment between the same parties, for the same object and for the same cause.

This paper focuses on the material and procedural application of the res judicata principle before the courts. The paper will examine the provisions contained in the Brussels I *bis* Regulation and the Law on Private International Law of the Republic of North Macedonia.

For the purposes of this paper, several methods will be applied: normative analysis method, comparison, analogy, and case law method.

ПРИЗНАВАНЕ НА ЧУЖДЕСТРАННИ СЪДЕБНИ РЕШЕНИЯ: ЕФЕКТЪТ ОТ ПРИНЦИПА НА СИЛАТА НА ПРИСЪДНО НЕЩО

*доц. д-р Миряна Ристовска, Университет „Св. Кл. Охридски“
в Битоля, Северна Македония*

Принципът на силата на пресъдено нещо е едно от най-важните основания за отказ за признаване на чуждестранно гражданско решение. Според всички национални и международни правни източници, които въвеждат силата на пресъдено нещо като пречка за признаване, съдът не следва да придава действие на чуждестранното гражданско решение, ако има друго гражданско решение между същите страни, за същото нещо и на същото основание.

Този доклад се фокусира върху материалното и процесуално приложение на принципа на пресъдено нещо пред съдилищата. Документът ще разгледа разпоредбите, съдържащи се в Регламент Брюксел I bis и Закона за международното частно право на Република Северна Македония. За целите на тази статия ще бъдат приложени няколко метода: метод на нормативен анализ, сравнение, аналогия и метод на съдебната практика.

АФРИКАНСКАТА ХАРТА ЗА ПРАВА И БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО НА ДЕТЕТО – ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И МЕХАНИЗМИ ЗА ЗАЩИТА

доц. д-р Гергана Гозанска, Пловдивски университет

Африканската харта за права и благосъстоянието на детето е приета от Организацията за африканско единство на 11.07.1990 г. и влиза в сила на 29.11.1999 г. Това е първият регионален договор в Африканския континент пряко насочен към защита на детските права. С него се признава специалното място на детето в африканското общество.

В настоящият доклад са разгледани правата на детето и задълженията на държавите, съдържащи се в хартата. Вниманието е насочено и към състава и основните функции на органа, пряко ангажиран с насърчаването и защитата на провъзгласените детски права, а именно Комитета от експерти по правата и благосъстоянието на детето.

THE AFRICAN CHARTER ON THE RIGHTS AND WELFARE OF THE CHILD – MAIN FEATURES AND PROTECTION MECHANISMS

Assoc. Prof. Gergana Gozanska, PhD, University of Plovdiv

The African Charter on the Rights and Welfare of the Child was adopted by the Organization of African Unity on July 11, 1990 and entered into force on November 29, 1999. It is the first regional treaty on the African continent directly aimed at protecting children's rights. It recognizes the special place of the child in African society.

This report examines the rights of the child and the obligations of States contained in the Charter. Attention is also directed to the composition and main functions of the body directly involved in the pro-

motion and protection of the proclaimed children's rights, namely the Committee of Experts on the Rights and Welfare of the Child.

ТРАФИКЪТ НА ДЕЦА И КОНВЕНЦИЯТА НА ООН ЗА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО

докт. Таня Иванова, Пловдивски университет

В научната разработка ще бъде разгледано международноправното развитие на проблема трафик на деца. За целта ще се акцентира върху чл. 35 от Конвенцията за правата на детето от 1989 г., който се отнася до забраната за отвличане, продажба или трафик. Не на последно място ще бъде направен анализ на законодателната история, свързана с приемането на окончателния вариант на разпоредбата. На международно ниво определение за трафик на деца е дадено през 2000 г. в Протокола за предотвратяване, противодействие и наказване на трафика с хора, особено жени и деца, допълващ Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност (Протоколът от Палермо). В тази връзка ще бъде направена съпоставка между определението за трафик на деца, предвидено в Протокола от Палермо и това в разпоредбата на чл. 35 от Конвенцията за правата на детето.

TRAFFIC OF CHILDREN AND THE UN CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD

Tanya Ivanova, PhD Student, University of Plovdiv

In the scientific work, the international law development of the problem of child trafficking will be reviewed. To that end, attention will be focused on Article 35 of the Convention on the rights of the Child of 1989, which refers to the prohibition of abduction, sale or traffic. Last but not least, an analysis of the legislation history related to the adoption of the final version of the provision will be made. At the international level, a definition of child trafficking has been provided in 2000 in the Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the UN Convention against transnational organized crime (the Palermo Protocol). In relation to that, a comparison will be made between the definition of trafficking in children provided in the Palermo Protocol and in Article 35 of the Convention on the Rights of the Child.

МЕЖДУНАРОДНОПРАВНИ АСПЕКТИ НА КОНФЛИКТА В УКРАИНА. МЕМОРАНДУМЪТ ОТ БУДАПЕЩА

д-р Станислав Станев

Конфликтът в Украйна, започнал на 24 февруари 2022 година е едно от най-големите предизвикателства пред международния мир и сигурност. Войната не представлява просто конфликт между две съседни държави, тъй като предизвиква мащабна международна реакция. Извън военните аспекти, става въпрос за ескалация на противопоставяне между Русия от една страна и Великобритания и САЩ (като страни по Меморандума от Будапеща) от друга. Държавите от ЕС също подкрепят Украйна в конфликта, макар и не във военно отношение, а чрез санкции. Съществен въпрос от дискусиите, свързани с войната, са това дали и доколко става въпрос за двустранен конфликт, или става въпрос за глобално противопоставяне – между Русия и НАТО.

INTERNATIONAL LEGAL ASPECTS OF THE CONFLICT IN UKRAINE. THE BUDAPEST MEMORANDUM

Stanislav Stanev, PhD

The conflict in Ukraine, which began on February 24, 2022, is one of the greatest challenges to international peace and security. The war was not simply a conflict between two neighboring countries, as it provoked a large-scale international reaction. Beyond the military aspects, it is an escalation of confrontation between Russia on the one hand and Great Britain and the US (as parties to the Budapest Memorandum) on the other. EU countries also support Ukraine in the conflict, although not militarily, but through sanctions. An essential question of the discussions related to the war is whether and to what extent it is a bilateral conflict or a global confrontation – between Russia and NATO.

ВРЕМЕННА ЗАКРИЛА НА ЛИЦА В ЕС

д-р Владимир Вълев

Конфликтът в Украйна и съпътстващото напускане на страната на множество лица, търсещи спасение, провокира държавите от Стария континент да използват един правен механизъм, нормативно регулиран преди двадесет години с Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 година. Обект на изследване в настоящата статия е

нормативната уредба, предоставяща временна закрила в рамките на Европейския съюз. Статията разглежда историческите предпоставки, довели до възникването на цитирания по-горе акт от вторичното право на съюза, развитието и приложимостта му в годините.

TEMPORARY PROTECTION OF PERSONS IN THE EU

Vladimir Valev, PhD

The conflict in Ukraine and the accompanying departure from the country of many persons seeking salvation provoked the countries of the Old Continent to use a legal mechanism, normatively regulated twenty years ago by Council Directive 2001/55/EC of July 20, 2001. The object of research in this article is the normative legal framework providing temporary protection within the framework of the European Union. The article examines the historical prerequisites that led to the emergence of the above-mentioned act from the secondary law of the union, its development and applicability over the years.

НЯКОИ ВЪПРОСИ НА ПРАВНАТА ПОМОЩ В ПРАКТИКАТА НА ЕСПЧ И СЪДА НА ЕС

докт. Елка Пороминска, ИДП-БАН

В доклада се разглеждат някои въпроси относно правната помощ в светлината на решенията на ЕСПЧ и Съда на ЕС. Регламентация според ЕСПЧ и Хартата за основните права на човека. Възможност за получаване на правна помощ от физически и юридически лица. Условия за ползване на правна помощ, задължителна ли е тя и в кои случаи. Процедура на Съда на ЕС за предоставяне и ползване на правна помощ.

SOME ISSUES OF LEGAL AID IN THE CASE LAW OF THE ECtHR AND THE COURT OF JUSTICE OF THE EU

*Elka Porominska, PhD Student,
Institute for the State and the Law, BAS*

The report examines some issues regarding legal aid in light of the decisions of the ECtHR and the Court of Justice of the EU. Regulation according to the ECHR and the Charter of Fundamental Human Rights. Availability of legal assistance to individuals and legal entities. Conditions for using legal aid. In which cases is it mandatory? Procedure of the Court of Justice of the EU for the provision and use of legal aid.

**ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПЕРСПЕКТИВИ ПРИ
ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИЛОЖИМОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО
ПО СМИСЪЛА НА ДЯЛ II ОТ РЕГЛАМЕНТ № 883/2004 Г.
В УСЛОВИЯТА НА РАБОТА ОТ РАЗСТОЯНИЕ ИЛИ
ХИБРИДНА РАБОТА**

докт. Сияна Димитрова, Пловдивски университет

В този доклад разглеждаме някои предизвикателства при определяне на приложимото законодателство по смисъла на Дял II от Регламент № 883/2004 г. в условията на работа от разстояние или хибридна работа и перспективите за прилагане на правната рамка във връзка с насоките, дадени от Европейския съюз с Нота AC125/22REV2 на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност. Отчитайки необходимостта от прецизиране на общото тълкуване на съществуващата правна рамка, Европейският съюз с Нота AC 125/22 REV2, въведе нови насоки относно прилагане на системите за социална сигурност за хората, които работят от разстояние и прилагането на политики за дистанционна или хибридна работа. Намирането и налагането на успешни модели за работа по време на световна криза се оказа не само решение днес (*de lege lata*), но и перспектива за по-добро решение утре (*de lege ferenda*), защото според редица проучвания бъдещето принадлежи на дистанционната и хибридната работа и се очаква тя да остане част от работните модели на много служители.

**CHALLENGES AND PROSPECTS IN DETERMINING
APPLICABLE LEGISLATION WITHIN THE MEANING
OF TITLE II OF REGULATION (EC) NO 883/2004.
IN REMOTE WORKING CONDITIONS OR HYBRID WORK**

Siyana Dimitrova, PhD Student, University of Plovdiv

In this report we consider some challenges in determining applicable legislation within the meaning of Title II of Regulation No 883/2004 in remote working conditions or hybrid work and the prospects for the implementation of the legal framework in relation to the guidelines given by the European Union from Note AC 125/22 REV2 of the Administrative Commission for the coordination of Social Security Systems. Taking into account the need to assess the general interpretation of the existing legal framework, European union with Note AC 125/22

REV2 introduced new guidelines on the implementation of social security systems for people, who work remotely and the implementation of policies for telework or hybrid work. Finding and implementing successful working patterns during the time of global crisis turned out to be not only a solution today (*de lege lata*), but also the prospect of a better solution tomorrow (*de lege ferenda*), because according to a number of researches the future belongs to the remote and hybrid work and is supposed to remain part of the working models of many employees.

БЪДЕЩЕТО НА ПРЕЮДИЦИАЛНОТО ЗАПИТВАНЕ

докт. Йоанна Шулева, ИДП – БАН

По своето естество преюдициалното запитване е прогностичен правен институт. По своята същност той е обърнат към бъдещата унификация на правото в страните членки на Европейския съюз. Следователно, през двадесет и първи век, във време на пренареждане на световния ред, ще придобива все по-голямо значение, което обаче има потенциал да е двояко, а реалните резултати от неговото приложение, както в рамките на националното, така и по отношение на общностното право, може да му дадат роля на нож с две остриета. Бъдещето ще покаже какви в действителност ще бъдат резултатите, генерирани от преюдициално запитване, а прогноза може да бъде направена въз основа на това, което е вече постигнато, във времето от създаването на института досега.

THE FUTURE OF THE PRELIMINARY RULING

Joanna Shuleva, PhD Student,

Institute for the State and the Law, BAS

By its very nature, a preliminary ruling is a prognostic legal institute. It is aimed at the future unification of law in the member states of the European Union. Therefore, in the twenty-first century, at a time of realignment of world order, it will take on increasing importance, which, however, has the potential to be twofold, and the actual results of its application, both within the national and in terms of community law, may give it the role of a double-edged sword. The future will tell what the results generated by the preliminary ruling will actually be, and a prediction can be made based on what has already been achieved in the time since the establishment of the institute.

Ръководството на ЮФ благодари на спонсорите
Висш адвокатски съвет, Адвокатска колегия – Пловдив и
„Пина Де“ ЕООД

Deanship of the Law Faculty expresses thanks for the support of:
Supreme Advocacy Council, Plovdiv Bar Association and
“Pina De” Ltd